Ч. 55 (14.887). Львів, неділя 13. березня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-20
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . . 30.00 „
Річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Сензаційні події в Австрії.

Німецьке військо ввійшло до Австрії.

Ультімат Гітлера. — Димісія Шушніґа. — Погрози Англії. — Мобілізація в Чехословаччині.

(Про всі ті події див. стор. 11-та)

Блюм намагається створити „уряд національного обєднання",

ЗЛОЖЕНИЙ ІЗ ПРЕДСТАВНИКІВ УСІХ ПАРТІЙ.

ВИГЛЯДИ БЛЮМА.

На засіданні соціялістичної парляментарної групи, що почалося вчора в год. 22.30, Блюм заповів, що як дістане згоду національної ради соціялістичної партії, утворить уряд, до якого ввійшлиб представники усіх без винятку французьких партій; на основі інших інформацій в рахубу входять лише партії від комуністів до республіканської федерації.

Блюмові висловлено довіря.

Місія Блюма мало надійна, бо радикали і центрові партії ледви чи погодяться на співпрацю в одному уряді з комуністами. З другого боку треба міркувати, що події в Австрії скріплять єдність французької суспільности й облекшать завдання Блюма.

Пропозицію уряду на такій широкій плятформі вважають жертвою партійних інтересів для батьківщини. Правда, такий уряд булоб куди лекше склеїти, колиб його провід обняла людина менше партійно заанґажована.

Слово до пп. цензорів.

Львів, 12. березня 1938.

Ідилля, яка панує між українською пресою і польською цензурою така нотарійно відома, що нічого в неї вглиблюватись та ближче пояснювати її. Зрештою, щоб бути справедливим, любов між пресою та цензурою не датується від 1919-20 рр. та не обмежується до львівського терену, ані взагалі до польсько-українського відтинку. І знову таки не думаємо давати тут нарису історії пресової цензури, хоч би тому, що прийшлось би компліментувати нинішних цензорів льояльним ствердженням, що між їх попередниками був і Наполеон, страшенне вразливий на те, що про нього писали. Обмежуємось до пригадки аксіоми, що 1) преса і цензура — це два непримирні вороги, бо стоять на засадничо протилежних становищах щодо свободи друкованого слова, 2) як довго істнуватиме політична боротьба, так довго істнуватиме цензура, як той засіб політичної боротьби, що є привілеєм кожночасної влади і 3) тому річ може йти тільки про таке чи інше устійнювання відносин між пресою та цензурою у рямцях кожночасної дійсности, з тим, що все одно преса буде боротись за саму засаду своєї свободи, засаду, яка сьогодні в цілому світі (за вийнятком може Північної Америки та частинно Англії, Франції, Швайцарії і скандинавських держав) переходить щораз більше у сферу ідеалів, чи може просто — химер.

Людина з почуттям дійсности не буде витрачувати енергії на боротьбу за таку химеру, як взагалі скасування цензури у Польщі. Цензура, як один із найбільших та найбільш характеристичних чинників сучасного режиму, не є мономовою болячкою української преси. Сумною сатисфакцією можна назвати свідомість, що час до часу, від події до події, варшавська чи віленська преса (ця остання напр. після історії з „Дзєнніком Віленьскім") пишеться білими плямами не гірше від „знормалізованої" преси української. Зазначуємо це теж на те щоб переконати всіх читачів цих рядків, у першій мірі пп. цензорів, до яких ці слова адресовані безпосередньо, що ми направду здаємо собі справу з усіх „світел і тіней" не тільки української журналістичної праці у Галичині, але й журналістичної праці у Польщі взагалі.

Sygn. VI. 1. Pr. 51/38. Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. Sąd Okręgowy, Wydział VI karny we Lwowie w składzie: Wiceprezes S. O. Ł. Maciąg, J. Niemenowski i d-r J. Locker w sprawie sygn. VI. 1. Pr. 51/38 konfiskaty czasopisma p. t. „Dilo" z daty Lwów, dnia 13. lutego 1938 Nr. 32, rozpoznawszy wniosek Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie z dnia 17. II. 1938, sygn. IX. Sc. Pr. 57/38 o zatwierdzenie dokonanej dnia 12. II. 1938 przez Starostwo Grodzkie we Lwowie, konfiskaty powyższego czasopisma z powodu, iż w treści słów „dilo Hałyczyny" i „u Hałyczyni", użytych w ogłoszeniu G. K. O. na pierwszej stronie mieszczą się znamiona przestępstwa z art. 154 § 1. 2. k. k., na posiedzeniu niejawnym dnia 18. lutego 1938 po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu Okręgowego postanawia: wniosku nie uwzględnić i dokonaną konfiskatę uchylić. Uzasadnienie. W treści inkryminowanych słów ogłoszenia umieszczonego w wymienionym wyżej czasopiśmie nie dopatrzył się Sąd znamion jakiegokolwiek czynu karygodnego. — Przewodniczący: Małecki, w. r. Protokolant: Bartków, w. r. Za zgodność: L. Janowicz, kier. sekret.

Odpis. Sygn. KZ. 154/38. Sąd Apelacyjny we Lwowie, Wydział III. Karny w sprawie karnej prasowej, dotyczącej konfiskaty nr. 32 czasopisma „Dilo" z dnia 13. lutego 1938 r. z powodu umieszczonego w artykule p. t. „Dnipro" od słowa „zasiabom" do słowa „filiarom" i od słowa „ośtchadnostewa" do słowa „za wkłady", rozpoznawszy zażalenie Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie na postanowienie Sądu Okręgowego we Lwowie z dnia 18. II. 1938 r. sygn. VI. Pr. 51/38 uchylające konfiskatę powyższego artykułu — na posiedzeniu niejawnym w dniu 5 marca 1938 r. po wysłuchaniu Prokuratora Sądu Apelacyjnego postanowił nie uwzględnić zażalenia Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie i zaskarżone postanowienie z trafnych w przepisie § 487 austr. p. k. uzasadnionych motywów zatwierdzić. — Zubrzycki, w. r. Małecki, w. r. Dworzak, w. r. Za zgodność (nieczytelny) kierownik Sekretariatu.

Sygn. VI. 1. Pr. 79/38. Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. Sąd Okręgowy, Wydział VI karny we Lwowie w składzie: Przewodniczący: Wiceprezes S. O. Ł. Mańcki, Głosujący: S. O. J. Locker i R. Michale w sprawie konfiskaty nr. 43 czasopisma p. t. „Dilo" z daty Lwów, dnia 27. lutego 1938 r. do sygn. VI. 1. Pr. 79/38 na posiedzeniu niejawnym w dniu 5. marca 1938 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanowia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 26. lutego 1938 r. przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t. „Dilo" nr. 43 z daty Lwów, dnia 27. lutego 1938 r., zawierającego: 1) w artykule p. t.: „Centralna Żinocza Sekcja UNDO" w ustępie między słowami: „ukrajinśkoho narodu" a słowami „potrebuje d'a"; 2) w artykule p. t. „Nowi formy żyttia na Wołyni" w ustępie między słowami „dijsnist" a słowami „Bo takoho" znamiona z art. 154 § 1 i 2 k. k. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. druk. z 17. 12. 1862 Dz. p. p. nr. 6 ex 1863, t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie. Ogłoszenie drukiem wyżej wymienionych artykułów ma na celu w sposób tendencyjny i niezgodny z prawdą historyczną podkreślić rzekomą odrębność ziem wschodnich tworzących nierozerwalną całość z terytorium Państwa Polskiego i w taki sposób przez propagandę ukraińskich nacjonalistycznych haseł separatystycznych, nawoływanie do zbrodni stanu względnie pochwalanie tej zbrodni. Według §§ 487, 489, 493 pk. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatym powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: Małecki, w. r. Protokolant: P. Iławski, w. r. Za zgodność: L. Janowicz, kier. sekret.

Реальний підхід до справ цензури маємо віддавна. Не будучи наївними та однобічно-засліпленими, не стояли ми ніколи і не стоїмо на становищі, що опозиція до уряду і режіму вживає завжди джентельменських засобів боротьби, а насильницькими тенденціями кермуються тільки беаті посcідентес. Не підлягає дискусії факт, що розгуздання форм політичної боротьби проявляється у повоєнному світі в атаках, які — буває — підважують не тільки основи держав, але й основи взагалі якоїнебудь конструктивної організації та основи етики й моралі. Від держави й уряду не можна вимагати, щоб вони стосували до своїх противників толстоївську засаду „несупротивлення злу" ані біблійну заповідь, щоб після одного поличника наставити лице для ще другого. Від ствердження цих правд тільки один крок до признання, що цензура, теоретично беручи, може ніколи стати виховним чинником, та — як неминуче зло — повинна бути засобом пресової політики. Так само, як усяка політика може бути ведена різно, не тільки щодо змісту, але й просто своєю технікою, так само як кожне діло може мати всякий вигляд, залежно від того, хто його робить і якими кермується льогічними засновками, так само прерізною може бути й цензура. Цензура, яка тільки деворієнтує світ преси та вносить в нього хаос, яка викликує найбільші застереження не тільки щодо своєї політичної доцільности, що є річчю політичного погляду, але й внутрішньої льогіки, — не може претендувати на назву виховного чинника. Правда, автор цих рядків почув раз від одного вищого державного урядовця у Польщі, людини освіченої та інтелігентної: „Цензор не мусить бути мудрий ані навіть інтелігентний, він має тільки знати й відчувати, за що вища влада може потягати його до відповідальности". Заввага безумовно цікава, але редакторові мало і знати, що цензор дану річ скреслив тому, бо боявся свого зверхника: треба ще знати, чому така річ підлягає конфіскаті, який її внутрішній глузд, опертий не тільки на засаді sic volo sic iubeo.

Боротьба за льогіку цензури це по суті вся нинішня боротьба журналістів проти цензури, як установи. Цензура, позбавлена льогіки, не є цензурою, тільки хаотичним використовуванням привілею креслити олівцем та висилати поліцая з мандатом забірати наклад газети. Цензура може бути навіть засобом репресії, але ніколи не вільно їй ставати засобом шикани. Бо репресія може викликати рефлексію про раціональність і доцільність акту, що репресію викликав, — шикана викликує тільки почуття кривди і несправедливости. Заявляємо відразу, „щоб баламуцтво не ширилося": не закидаємо львівській цензурі свідомого шиканування нас, але закидаємо їй речі, які час до часу роблять враження, що й у цій ділянці істнують дві категорії громадян — першого і другого ступня.

Всі ці теоретичні міркування викликала одна невеличка конфіската, яка стрінула в останніх днях „Діло", загартоване вже в огні цензурно-конфіскаційної практики і навикле до всяких несподіванок. Автор цих рядків належить до „спеців", які — силою вже самої рутини, свого журналістичного досвіду — виробили собі „ніюх" на „небезпечні речі". Здається теж, що у своїй вдачі не маю тої благородної риски, яка каже робити комусь „на злість", хоч би воно тільки щораз загострювало реакцію тих, що їм на злість роблять: тільки дітвак каже мамі „на злість тобі не буду їсти" (порівняння остільки шкутильгає, що польську цензуру годі звати мамою української преси, та й не дуже та „мама" зажурилась би якби українська преса згинула з голоду). І „Діло", як часопис, самим своїм характером не є газетою, яка веде пресові демонстрації чи опирається на засадах негативізму, грізного для держави й уряду. Коли вся українська преса має ту найбільш питому рису, що вона — преса наскрізь суспільницька й конструктивна, то „Діло" під цим оглядом стоїть безумовно на першому місці. Нема теж ніодного поляка, який „Діло" знає не лише зі слуху, котрий цих правд не признавав би. І саме тому згадана конфіската 11-ти рядків в одному недавному числі „Діла" так схвилювала нас, що ми рішили цим разом повести на її тему прилюдну розмову з пп. цензорами. Апелюємо до їх джентельменства — дозволити нам спеціяльно у цьому випадку висловити те, що лежить нам на утробі.

Річ ішла про церковно-православні справи, стаття походила з православних кол, політично дуже поміркованих, і перейшла крізь редакційну коректу рукопису. Автор в одному місці підкреслив розбіжність, що істнує між православною єрархією та паствою під національним оглядом і згадав про ідеї, яким поклоняється нинішня церковна православна єрархія у Польщі, як також про звязок між синодальною системою та господарською сторінкою Православної Церкви. І те місце підлягло конфіскаті. І з тією конфіскатою ми ніяк не можемо погодитися. Річ не йде про матеріяльну втрату видавництва, річ не йде про те, що в гру входило кілька більше чи менше „невинних" рядків, — річ іде про справу наскрізь засадничу: право української преси якнайгостріше критикувати власних церковних достойників тоді, коли таке право узурпували собі без найменшого спротиву цензури — римо-католицькі політики й журналісти, проводючи в діло свої атаки у стилістичній формі, яка досі не має прецеденсу.

На пресових конференціях у справах цензури ми, українські редактори, заявляли неоднократно: „за таку то справу не будемо боротися бо вона не має для нас засадничого значіння". Але істнують направду справи, за які не можна не боротися. Такою справою були нпр. своєчасні постійні конфіскати за наші протимосквофільські статті. Зрозумілі були до деякої міри конфіскати протисовітських статтей у періоді флірту держави з СССР, в часі бенкетів на честь Радека у Варшаві та п. Медзінського у Москві, — бо тоді „стушувати тон" вимагала коньюнктуральна офіціяльна закордонна політика, чи радше її тимчасова тактика. Але ми ніяк не могли погодитися з квестіонуванням нашого права говорити те, що вважаємо за потрібне, на нашу внутрішню справу, якою є справа галицьких москвофілів. Другою такою справою, за яку ми боролися, та яка час до часу ще відживає, є право критики реґіоналізму, як певної політичної ситеми, з якою ми абсолютно не можемо погодитись, вважаючи її загрозовою для нашого національного моноліту. І тут ми виборoли собі частинне право критики всього того, що діється на Гуцульщині, Лемківщині, Волині чи Поліссі, хоч її дві останні теми завжди творять ще „сковзький" терен". Церковна тематика завдяки п. Войцеховському стала модна.

Але стиль, що його впровадив у звичаєве право п. Войцеховський у своїй першій промові та споріднені з ним пресові органи, автоматично дає теж щонайменші такі самі права — українській пресі. Колиж українська преса не чіпляється польського клиру за його шовінізм і політиканство та не роздуває спорадичних випадків, коли українська преса зайняла напр. у вавельськім конфлікті становище, що це внутрішня польська справа і взагалі до неї не встрявала, то треба бодай признати їй право аналізувати цікаві для неї явища тої греко-католицької чи православної Церкви, яка є її Церквою! До цього часу ми не стрічали ніодної конфіскати „Поляка Греко-Католіка" або „Волі і Чину" за їх атаки на греко-католицьких єрархів, ані одного польського часопису за передруковування соймових дебат — з власними перченими коментарями. У „Волі і Чині" митрополита греко-католицької Церкви недавно лаяли, як „ренеґата": і статті, писані в тому тоні, з такими висловами, не сконфіскували! Чому-ж такою опікою користуються варшавські православні владики або римлянівський достойник, хоч ми ніколи не дозволяємо собі супроти них на якісь особисті непристойні вискоки, тільки критикуємо завжди мериторично?! Який мотив такого підходу в одній і другій справі? Яким державним інтересом можна виправдати оборону єпископа, що його власні вірні критикують за поведінку, які вони, безпосередньо інтересовані, вважають для своєї Церкви шкідливою?! Яка льогіка такої протекції?!

Недавня стаття, яка частинно підлягла конфіскаті, згадувала про проект декретувати статут православної Церкви. Конфіскаті підлягі ступ, в якому автор виступав проти такого проекту. Президент не підлягає критиці, але ніде ніколи не було сказане, що не підлягають критиці президентські декрети з силою закону, які контрасигнує ресортовий міністр. Нова конституція усуває також парляментарну відповідальність міністрів, а проте критика міністрів якнайбільш допускальна, і то критика м. і. й декрети, писані в окремих міністерствах. І в згаданій статті не було слова критики Президента, але була критика міністерства освіти й віроісповідань і не можемо погодитись, щоб політика того ресорту у православних справах користувалася недоторканістю табу. Фактичним керманичем тієї політики є п. Францішек Потоцький і не є це настільки непомильна та недоторкана особа, щоб не вільно було закидати йому явно і славно, що він є автором цілої системи, яка каже підтримувати московсько-православну єрархію та не рахуватися з голосом українських вірних православної Церкви.

І тому та конфіската — це не тільки один з епізодиків видавництва, яке втратило кількасот золотих за папір і подвійну працю машиніста та наразило передплатників на те, що дістали другий наклад ґазети — через спільну експедицію — щойно на другий день. Це справи, які мають вирішне значіння для видавництва, як підприємства, опертого на торговельній калькуляції. Але ці рядки писані на те, щоб переконати пп. цензорів, що направду дуже важко працювати журналістові, якому забороняють писати те, що він писати мусить і чого вирікатись не має права — як людина і громадянин.

І. Кедрин.

Московський судовий процес і Україна.

Більшість газет польських, французьких і німецьких висловлює в тій або іншій формі думку, ніби-то останній судовий процес у Москві спеціяльно аранжувало ГПУ, спеціяльно створило його, щоб подати на ньому все потрібне для ГПУ, а не те, що було справді.

Чи так воно?!

Час уже скінчити з цією нездоровою і небезпечною леґендою про якусь то надприродну могутність, а разом і про якусь то таємничу недосяжність ГПУ. Розуміємо, що для щоденної преси потрібна сенсація, ну, але для чого кожний невикритий злочин, чи то політичний чи то кримінальний, треба записувати на рахунок ГПУ? Є ж багато чинників зацікавлених у тій чи іншій справі. Не хочемо, зрозуміло, цим заперечувати злочинність діяльности ГПУ, але вважаємо за потрібне заперечувати якусь всемогутність ГПУ, його недосяжність.

Найкращий доказ цієї нашої тези є теперішній московський судовий процес. Таємні махінації попереднього складу ГПУ з Ягодою на чолі, з тим Ягодою, який мав цілковите право сказати: „ГПУ — це я", викрили. Деж та недосяжність?!

Створюючи леґенду про цю недосяжність ллють люди воду на млин ГПУ і тимчасом у пересічного читача, в якого не досить то міцне розуміння моралі, може повстати навіть щось у роді захоплення такою невловною установою: „ось як добре працюють, ось як добре вміють замітати за собою сліди!"...

Але до самого процесу.

Зважуючи, що всі ці специфічні судові московські процеси побудовані всупереч загальним кримінальним теоріям майже виключно на зізнаннях підсудних, то періодична європейська

преса найчастіше висловлює здогад, що і зізнання і на цьому процесі властиво так, як його заранжувало ГПУ (зрозуміло, вже теперішнє ГПУ Єжова, що повстало після ліквідації апарату Ягоди), яке просто створило ці зізнання, примусивши говорити на суді те, що потрібно для нього, ГПУ, а не те, що було справді.

В який-же спосіб це могло статися?

Поперше часто на суді бувае, що люди, яким загрожує смерть, вигадують на себе всього всяких річей, надіючись у такий спосіб дістати полегкости, особливо якщо їм перед тим натякнули на це.

Отже могло таке бути і з цьому процесі

Та на нашу думку ця версія не витримує критики.

Хто такі підсудні на цьому процесі? Люди, що за все своє бурхливе життя заглядали смерти в очі, часто рискували своїм життям, і всі вони звикли до неї, особливо коли пригадати зовсім старий вік неодного з них. Далі невжеж вони, живучи у тамошніх умовах, дуже добре обізнані з такими процесами і чи могли вони хоч на хвилинку подумати, що їх розстріляють, без огляду на зізнання? Зрозуміло ні. Отже цю теорію ми особисто відкидаємо.

Друга теорія, це вже трохи з тієї легенди про всемогутність ГПУ, про можливість для ГПУ якимись таємничими способами примушувати підсудних проти їхньої волі говорити все, до потрібно для ГПУ. Нехай і так. Нехай того, про що оповідали підсудні (в тому числі і Ягода, який мусів би вже добре бути обізнаний з цими таємничими способами) не було справді, а тільки їх примусили так говорити, говорити цілком вигадане.

Отже значить, там у СССР усе гаразд, а цих людей якихсь чомусь то комусь захотілось розстріляти, примусили стягнути на себе напасть.

По перше, якщо бажано булоб там розстріляти цих людей через якісь інші, невідомі для нас, позакулісові мотиви, то зробити це там, дуже легко і без прилюдного судового процесу. По друге, якщо все, про що оповідають підсудні, не відповідає правді, і видумане, то зрозуміло, в першу чергу треба судити Єжова за його „шкідництво“, за видуману ним компромітацію СССР перед цілим світом. По третє. Чому ми віримо всім сензаційним відомостям про жахливе беззаддя в СССР, а коли про це зізнають люди на суді, то ми їм не віримо?

Чи може неймовірно для нас, щоб люди могли признаватися до цього?

Алеж які люди?

Хто мав часто справу з судом, знає, як часто закоренілі злочинці, рецидивісти, убийники тощо з деяким цинізмом дуже охочо і щиро оповідають про всякі подробиці своїх злочинів, навіть про невідомі ще судові.

В цьому є деяке самозадоволення, навіть бажання похвалитися своїми подвигами, перед судом, може єдина вже втіха для підсудного (безумовно треба мати на увазі його моральний рівень) цілком свідомого своєї долі і нарешті є нагода оповісти дещо своїм невикритим ще товаришам та прихильникам.

Коли помістити кілька скорпіонів в одному слоїку, то раніше чи пізніше вони пережруть один одного.

У цьому велетенському слоїку зі скорпіонами, яким є СССР, скорпіони теж мусять пережерти один одного, бо разом вони жити не можуть.

Усім цим суто большевицьким, суто комуністичним (підкреслюємо це) діячам, дуже пощастило в минулому: і лютневу революцію, в якій багато з них брало участь, і жовтневу, цю вже виплекану їхню дитину, вони перейшли майже без жадних перешкод; некоротка громадянська війна теж вийшла на їхню користь... Спогади про ці найкращі часи (найкращі, бо була молодість, був успіх!) живуть і досі у кожного з них, їм здається, що і тепер зробити революцію, переворот, нетрудно, а наскільки кожний з них гадає, що за тих революційних часів саме він був найвидатніший, найздібніший революціонер, ну а тепер нагору вилазять не він, а інші скорпіони, то у нього зявляється цілком природне для нього бажання пожерти тих інших скорпіонів.

І якби пощастило підсудним з наміченим у травні року 1937 переворотом то на лаві підсудних сиділиб тепер Сталін, Молотов, Ворошилов та інші і їх називали би „бандитами“, „шкідниками“, „підлими ворогами народу“, і вони зізнавали би, свідомі того, що за кілька днів чи годин їх розстріляють.

А нарід, цей „великий російський нарід“... мовчав би.

Проте у складній шаховій грі не пощастило підсудним, і ось вони чекають на свою смерть, чекають значно спокійніше, ніж здається європейцеві, чекають з певним відтинком східнього фаталізму, признаються, оповідають усе на суді, навіть з деякою так би мовити куртуазією. Адже це скорпіони відповідають скорпіонам.

Чи здібні ці люди на ті акти „шкідництва“, про які вони оповідають?!

Здається нам, що цілком.

Чи навіть оповідання про якісь грошові закордонні трансакції є неймовірні для тих людей, серед яких ще живі спогади про німецькі запльомбовані вагони підчас великої війни?

Якось ніяково чути тут, в Европі зізнання про зраду, занадто вони цинічно щирі для європейського вуха.

Алеж треба розуміти ріжницю між тамтешніми і тутешніми.

Чи ідея „соціялістичної батьківщини“ такої, як вона виглядає реально, може існувати для таких застарілих інтернаціоналістів, як 50-літній Бухарін, теоретик ортодоксального комунізму, 55-літній Крестинський, 57-літній Риков, 65-літній Раковський?

Подруге... чи є це зрада з боку, скажім українця, боротися проти окупації, шкідливість якої для своєї батьківщини він собі усвідомив, хочби значно пізніше, ніж інші і чи не булоб зрадою для справжньої його батьківщини залишатися надалі на вірнопідданій службі в окупантів?!

Отже що є неймовірне (не кажемо про всякі дрібниці) у всіх зізнаннях підсудних?

На нашу особисту думку нічого.

Може повстати тільки запит: чому тамошня влада зробила цей процес прилюдним, відкритим, не вважаючи на всю його компромітацію для неї?

Річ у тім, що до російського народу, нього мовчазного слухача і глядача всіх перипетій, що відбуваються серед його верхівки, приєдналися й інші народи, значно менше байдужі, значно вражливіші до всього, що діється в СССР. І ось цей процес є може останньою рисковною ставкою большевицької влади, щоб ним, а головне відповідними коментарями до нього притягнути на бік цієї влади і не російські народи в їх низовій масі, притягнути міжнародній пролетаріят... Може пощастить...

Але занадто двогостре це питання про ці неросійські народи в СССР!

На тій лаві підсудних сидять деякі люди так або інакше звязані з Україною.

Не будемо довго зупинятися на особі „гетьмана України“, як любив називати себе в найближчому оточенні за давніх уже часів, людина невідомої національности (здається і для самого себе) Християн Раковський, що водночас наївно запитував: „А кому властиво потрібна українська мова?“, що називав питання про викладання української мови на Україні „лінгвістично-музичним реакційним нікому не потрібним заходом“.

Проминемо і Миколу Крестинського, етнографічного українця з Чернигівщини, сина вчителя українофіла, але який нічим за своє життя не виявив свого походження.

ДЕНИС ЛУКІЯНОВИЧ

Століття викупу Шевченка з кріпацтва

І СТОЛІТТЯ ЙОГО БАЛЯДИ „ПРИЧИННА“.

На цей рік припадає: століття викупу Шевченка з кріпацтва і століття його першого твору, балади „Причинна“.

Не треба аж пригадувати, що викуп із кріпацтва виростає до ролі переломової, в Шевченковому житті найважнішої події: вона-ж вирівняла його становище як одиниці в суспільности і дала змогу й умовини повного розвитку його геніяльних здібностей, зокрема мистецького таланту. Досить сказати, що до 22. квітня 1838 року дідич Енгельгард не тільки розпоряджав робучою силою Тараса, але й рішав про його особисту свободу: про місце перебування, одяг, щоденні заняття. Через те перед Тарасом був запертий світ широкий, зачинені брами і двері до всіх шкіл і установ, доступ до якогонебудь звання. Громадянином, що має змогу виявити свою особовість і здібности, користуватись законом — Шевченко став аж після викупу.

Дорогу до свободи проклало йому малярство, те мистецтво, що послуговується космополітичними засобами: лінією, перспективою, світлотінями і фарбою. Воно промовляє без тієї необхідної ознаки національности; — промовляє до інтелігентної людини всякої породи і кожної народности. Воно, а не поезія провело Шевченка крізь життя, відкрило перед ним усі додатні можливости розвитку, успіхів і кар'єри. Адепта малярства, не майбутнього українського поета, взяли в свою опіку шляхотні люди, але передовсім мистці. Заходи земляків Сошенка і Григоровича підтримали і довели до успіху чужі люди, росіяни Брюлов, Жуковський, Венеціянов, бо вони рятували майбутнього пластика. Вдячний за це поет присвятив „на память 22. квітня 1838“ поему „Катерина“ — Жуковському, „Гайдамаки“ Григоровичеві, а Брюлова звеличав у повісти „Художник“.

Повноправність вільного громадянина використав Шевченко як студент Академії мистецтва, проте викуп із кріпацтва був основою і вихідною точкою також для його поетичної творчости. Не тому, що у своїх поезіях і повістях Шевченко відвів так багато місця панщині і кріпацтву (навіть у баладах „Лілея“, „Русалка“!). Важніше що Шевченко-кріпак був би залишився таким, як характеризував його Гребінка в листі до Квітки-Основяненка „завзятим писать вірші“ тай тілько!

На прикінці годі промовчати, що одна з легенд які витворились довкола викупу Шевченка з кріпацтва, сильно заважила на його долі. Поет, мовляв, завдячував викуп царській родині. Але в автобіографічній повісти „Художник“ Шевченко висвітлив справу. На царському дворі розкупили білети фантової льотерії, як це буває, в надії виграти. А предметом виска був портрет славного поета Жуковського, що як учитель царських дітей був близький дворським колам. Нічого більше. Проте закид невдячности проти царя заважив і при засуді Шевченка в 1847 році і на поведінці генерал-губернатора Перовського, військового начальника Шевченкового из заслання.

* * *

Коли Шевченко в 1838 р. Гребінці, і в найближчому році Мартосові передавав до друку свої ранні вірші, піддав ці поезії строгій провірці. Із усіх молодечих спроб та нарисів — як поет запевняє у своїй автобіографії — витримала іспит тільки „Причинна“. Всі інші вірші поет знищив.

„Причинна“ не ввійшла до першого „Кобзаря“ з 1840 р., бо в цю пору тримав її в свому редакційному портфелі Є. Гребінка, готуючи до друку альманах „Ластівку“. Він і надрукував цей альманах нарік, а в ньому „Причинну“. Як під трьома іншими поезіями, вміщеними в „Ластівці“,*) так і під „Причинною“ нема дати.

Довгі літа друкували редактори і видавці „Причинну“ без дати. Отже в „Кобзарі“ Семиренка ще за життя поета (1860) і в посмертних виданнях „Кобзаря“: в Кожанчиківському, Сушкевича, празькому. Також в більш і менш повних передруках попередніх збірних видань, у тому числі в „Кобзарях“ із р. р. 1883, 1884, 1889, а далі в самостійно редагованих Ом. Огоновським і І. Франком.

Перший Романчук (1902) поставив дату 1838, беручи її в дужки. Доманицький (1906) дужки відкинув і в „Критичному розсліді над текстом Кобзаря Т. Шевченка“ коментує: „Дата цієї поезії, написаної ще в Літньому Саду — 1838 р.“

З того часу ця дата повторялась у всіх виданнях Шевченкових поезій, отже і в академічному Єфремова-Новицького з 1927 р. і в ака-

---

*) Ось вони: На вічну память Котляревському. [illegible] Вітре буйний.

Та там сидить і третій, Григорій Гринько, 48-літня людина, про яку хочемо дещо сказати, хочаб длятого, що ці рядки заступлять його некрольоґ, бо коли їх читатимуть, Гринька вже не буде в живих або він стоятиме одною ногою по тім боці... Покористуємось зізнаннями самого Гринька на суді, його стенограмою.

Той Гринько, який за молодих років головою пірнув в українську (свідомо це підкреслюю) революційну роботу, який вступив у партію українських есерів, зорґанізував потім партію боротьбістів і разом із своїми товаришами: Шумським, Полозом, Блакитним, Любченком увійшов до комуністичної партії, не як комуніст, а зберігши свої національні почування. Той Гринько, що на посаді наркома освіти УССР дав почин увести українізацію, той, що перебуваючи на посаді голови державної пляново́ї комісії і заступника голови Ради народніх комісарів УССР, належав до так званого „шумськизму" із програмою відорвати Україну від СССР, і вернутися до традиції, але поступнево, еволюційно.

Той самий Гринько по розгромі шумськизму, залишившися на посаді заступника наркома земельних справ СССР 1929 р., увійшов до нової національної української організації у Москві разом із Шумським, Полозом, Максимовичем, Солодубом та іншими.

Ця організація стояла вже на позиції активної боротьби проти совітської влади на Україні, вона проводила селянським протиколективізаційним повстанням за років 1931—1932, постачала зброю, перекидала туди петлюрівських емісарів тощо. Усіх учасників цієї організації арештовано року 1933 за винятком Гринька, що був дуже добре законспірований, як тодішній нарком фінансів СССР.

На початку року 1935 Любченко, голова Ради народніх комісарів УССР, запропонував Гринькові вступити до ново створеної подібної „націонал-фашистської" української організації з такими саме завданнями і методами. Гринько вступив до неї. Центр її був на Україні, до нього входили Любченко, Порайко та інші. Організація провадила підготовчу роботу, щоб відірвати Україну від СССР.

Так зізнавав на суді Гринько. Якщо це все вклали йому в уста агенти ГПУ, то який переляк у останніх перед націоналізмом, перед петлюрівщиною, коли вони це, як найжахливіший злочин приписують Гринькові! Коли-ж Гринько оповідає правду (в тих рямцях, в яких потрібно), а щодо того в нас особисто нема ніякого сумніву, то бачимо, що повстанчий національний рух на Україні під окупацією не вгасає, а поширюється, набираючи форм суто державницького руху...

Цю націоналістичну орґанізацію викрили влітку 1937 року. Гарячий Любченко застрілився. Та не міг цього зробити Гринько (не мав права). Мусів перейти через тортури чекістських льохів, бо йому припало оповісти на суді, щоб усі чули, кого це цікавить, кого це болить, що й як робиться на Україні під окупацією...

Засуджений на смерть, заплямлений назвою „бандита" мабуть перед смертю Гринько матиме втіху у свідомости, що його роботу продовжатимуть його однодумці, його невикриті товариші...

І твердо ми особисто переконані, що там під окупацією чимало людей згадуватимуть Григорія Гринька по його страті.

Гліб Лазаревський.

Еміграційна конференція в Женеві.

Женева, 7. березня 1938.

В салях Міжнародного Бюра Праці кінчається конференція присвячена розвиткові кольонізаційного руху населення еміграції. У ній взяли участь дві групи — держави Латинської Америки, Арґентина, Болівія, Бразилія, Чіле; Колюмбія, Еквадор, Перу, Домініка, Уруґвай, та Венецуеля, що бажають мати кольоністів, та вісім держав, що мають намір постачати емігрантів, а саме: Австрія, Японія, Мадярщина, Голяндія, Польща; Швайцарія, Ч. С. Р. і Юґославія. Всі ці держави мають поважних представників фахівців у справах еміграції.

Директор М. Б. П. Гарольд Батлер зазначив, що метою конференції є створити основи практичного порозуміння між зainтересованими державами, які намагаються сприяти руховї населення між ними. Президентом конференції вибрано одноголосно представника голяндського уряду, Р. А. Вервея. Дискусію почав представник Арґентини. Арґентинська республіка має безмежні можливости для іміґрантів, але покищо не може устійнити числа робітників, яких готова зараз приняти. Покищо потребує лише кваліфікованих рільників, дрібних землевласників або селян.

Представник польського уряду ствердив, що перед війною приблизно 250.000 еміґрантів покидало щороку Польщу прямуючи головно до Північної та Південної Америки. В 1936 р. число польських еміґрантів впало до 24.000. Трудноші сучасної еміґрації, головно в тім, що не можна забезпечити праці еміґрантам у країнах, які самі мають надвишку працівників, на конференції неприсутні теж фінансові засоби третіх держав, які малиб постачати капітали потрібні для справи кольонізації.

Представник Бразилії висловив надію, що М. Б. П. спонукає всі заінтересовані держави витворити постійні основи переселенського руху.

Представник Японії заявив, що коли яка країна щиро бажає бачити у себе японських кольоністів та готова дати їм відповідні улекшення, то Японія буде щаслива вислати потрібну кількість еміґрантів.

Представник Венецуелі зазначив різні перешкоди для розвитку міґрації, вокрема щодо питання про державну приналежність еміґрантів. Він уважає неможливим, щоб деякі еміґранти уряджували справжні чужинецькі кольонії плекаючи свою мову, свої школи, національні інституції тощо. Отже українські еміґранти мусять мати на увазі асиміляторські тенденції у Венецуелі.

На конференції на найбільшу увагу заслуговують фінансові заходи, як улекшити переселення европейських еміґрантів до Америки та забезпечити їм там мінімум істнування. Світова кріза, яка піднесла до небувалого ступня примус покидати батьківщину і шукати за морем нових умов істнування, скоротила теж [illegible]

демічному за редакцією А. Хвилі з 1935 року. Аж Павло Зайцев, редагуючи в 1914 р. „Кобзаря" для видавництва „Общедоступная Библиотека" помістив „Причинну" щоправда без дати, але в групі „Поезії між 1838—1842 р." Таким надписом і Зайцев посередньо признав стару дату 1838. Щойно у виданні У. Н. І. Шевченкових творів (том II.) Зайцев поклав нову дату **1837 май—липень.**

Можна думати, що встановлення дати під найранішою Ш-вою поезією всупереч тим редакціям, де дати досі не було, і зміна дати супроти всіх, хто приймав 1838 рік — вимагалиб пояснення. У „Варіянтах та увагах до тексту" ст. 199 Зайцев **перший і єдиний** покликається **на автограф Любова**, попереднім редакторам невідомий. Отже здогад: може автограф Любова датований?

Ал справу ускладнює сам Зайцев, бо в цих самих примітках читаємо, що вже і в „Кобзарі" з 1914 р. він текст „Причинної" надрукував теж за автографом Любова. Та хіба пересочив при тому Зайцев, що в редаговному ним „Кобзарі" з 1914 року — дати нема?

Друге ускладнення: на ст. 139 читаємо під „Причинною" дату 1837 (май—липень), а на ст. 331 Білецький подає 1838 і редактор Зайцев не справив цієї дати, ані в нотці не подав ніякої завваги.

Поки наш чоловий текстольоґ і Шевченкознавець Зайцев дасть авторитетне вияснення, маємо право пригадати, що на цей рік припадає століття „Причинної", якщо воно вже не пройшло в минулому році незамітно.

* * *

Коли Шевченко пробував молодечого пера, змодернізована романтиками баляда, модний і люблений літературний жанр, уже відбула свій тріюмфальний похід із Заходу до Сх. Европи. Вже й межі України переступила: автори баляд Гулак-Артемовський, Боровиковський, Гребінка і Метлинський попередили Шевченка, та зате він довів баляду до найвищого мистецтва. Всі його баляди є романічні, тобто скомпоновані на любовні теми — історичних баляд Шевченко не писав. Йому важко було гамувати свій ліризм, він його насилював і в баляді, і з цього погляду найближчий йому найбільший німецький лірик, автор надиханих ліризмом баляд — Гайнріх Гайне.

У „Причинній" елемент фантастики не опрацьований ще так глибоко, як у баляді „Тополя", нема в ній таких незрівнянних картин природи, як у баляді „Утоплена", проте „Причинна" є одною з кращих Шевченкових баляд. На її вартість та цілість складається добра композиція, згідна з усіма вимогами літературного жанру, поруч великого багатства мистецьких засобів.

Уже в цій першій поезійці виступила оригінальна віршова форма, смілива і часта переміна ритму, відповідно до змісту і розвитку акції. У новелістичному елементі баляди приймає безпосередню участь і природа, тому поет позолітав чимало прегарних її описів. Початковий, загально відомий „Реве та стогне Дніпр широкий" підписаний під мельодію Д. Січинського, перейшов до уст народу.

Вже в цій першій поезійці Шевченко показав, як самостійно і незрівняно він умів використати свою велику учительку, народню пісню. Від неї узяв він до „Причинної" і мотив розлуки закоханих. Розробляючи цей мотив, долю любов і тугу, пронизуючи їх глибоким чуттям, молодий поет не позбувся ремінісценцій прочитаних і відомих йому чужомовних баляд. Проте не тільки наслідувань, але навіть [illegible] впливів цього джерела не можна вказати. [illegible] ликий талант допоміг Шевченкові [illegible] з українсько-народньої пісенної традиції і з [illegible] гочасних чужинних зразків створити власний сюжет і власну віршову схему, наскрізь оригінальні.

Дальші дослідники допускалися [illegible] гато впливів на „Причинну" в Міцкевича і Пушкіна, Жуковського та Козлова. Але [illegible] припадають на добу знаної в літературній критиці „впливольоґії", що проти неї у нас рішуче виступив академик Смаль-Стоцький. [illegible] ходить до оцінки Л. Білецький у своїй [illegible] статті про Шевченкові баляди.

* * *

P. S.

Володимир Дорошенко, що [illegible] бібліографію Шевченкознавства, [illegible] Зайцева вияснення. Автограф Любова [illegible] тований, рік 1837 це дата здогадна, [illegible] кування Зайцева ось який: 1) на [illegible] слідстві 21. IV. 1847 р. Шевченко [illegible] вірші почав він писати в 1837 р. 2) З [illegible] кової автобіографії знаємо, що він писав „Причинну" у Літньому Саду, втікаючи туди від [illegible] ляр[с]ького майстра Ширяєва. Очевидно [illegible] білі ночі, отже влітку (май-липень) і то [illegible] найпізніше, бо на весну 1838 р. його вже [illegible] пили з кріпацтва.

мінімум ці можливости. З фінансових заходів, що малиб улекшити переселення, згадано про скасування адміністраційних оплат, участь дотичних держав у коштах подорожі поміж урядових органів при виборі кольоністів, збирання капіталів потрібних для кольонізаційної акції, підмоги для окремих кольоністів і т. і. В першу чергу кольоністи та їх родини малиб дістати або даровий переїзд до місця призначення, або по дуже знижених цінах, дуже бажаний був би також кредит для зліквідування справ еміґранта перед його виїздом. Австрія запропонувала для підтримання еміґрації підмоги для безробітних. Щодо країн, які приймають іміґрантів, то вони мусілиб передусім зректися вступних оплат, приготувати терен для кольоністів, дати їм фінансову поміч, ґрунт цілком задурно чи за дуже низьку ціну, постачити знаряддя праці і т. і. Поза тим пропоновано між европейськими та американськими державами виміну інформацій щодо умов переселення, подавати еміґрантам відомости про всі полекші, якими вони можуть користуватися, та про умови життя в краях, до яких вони хочуть переселитися. Для цього в краях іміґрації треба зорганізувати технічні, фінансові та інші установи для опіки іміґрантами. Ні в якому разі кольоністи не повинні бути предметом комерційного зиску. Зокрема конференція звертає увагу на те, що землі призначені на кольонізацію мають бути вільні від гіпотек та всяких інших тягарів. Перед початком властивої кольонізаційної акції треба виробити докладні пляни обробу землі, організації виробництва та збуту виробів рільництва, фінансового покриття видатків, що припадають на державу, кольонізаційні органи та самих кольоністів як і зорганізувати контролю для переведення цих плянів. Для плянів кольонізації повинні співпрацювати обидва краї. Конференція передбачає дарове переведення набору кольоністів, фахове приготування кандидатів на кольоністів, звільнення від консулярних та всяких інших державних оплат звільнення від мита майна переселенців, тимчасове звільнення кольоністів від податків на нових землях і т. і.

Редактор Бріке помістив у „Журналь де Женев" з приводу цієї конференції цікаву статтю „Міграція і мир", з якої вибираємо кілька цифр і думок. В часі від 1820 до 1930 р. з Европи вибралося до Америки приблизно 60 міліонів осіб, з яких вернулося до старого краю лише 20 міліонів. Сполучені Держави Америки перебирали перед війною 60% цілої світової еміґрації, до 1914 р. річно прибувало туди до 1 міліона осіб. Але закони проти іміґрації та криза позбавили Европу змоги посилати надвишку свого населення до Америки. Дотого-ж західно-европейський пролетаріят „обуржуазився", він еміґрує лише тоді, коли має певність знайти негайно в новій країні кращі умови життя, ніж в Европі. Перед війною щороку еміґрувало 10.000 швайцарців, а тепер уряд дає 7.000 франків субсидії кожному еміґрантові, і в такий спосіб вислано 200 осіб. В 1913 р. Англію покинуло на завсіди 304.000 еміґрантів. В 1935 р. не зважаючи на політику заселення домінії та поважні субсидії було 30.000 еміґрантів і 46.000 поворотців. Надвишка рільничого населення в Польщі є 8 міліонів і на Мадярщині 2 міліони. Але якби Варшава, Прага, Будапешт та Відень мали потрібні капітали, то вони ужилиб їх не на висилання своїх громадян до Америки а на витворення більшої покупної спроможности рільних продуктів у своїх містах. Республики Південної Америки не хочуть, щоб їх заливала маса чужоземців, вони хочуть асимілювати їх, але европейські держави не хочуть втрачати остаточно своїх громадян і поборюють асиміляцію. Американські республики не мають своїх капіталів і хочуть, щоб їх постачили краї еміґрації, але колиб ці капітали у них були, то і еміґрація булаб в значній мірі зайва. Ці капітали малиб постачати треті держави; але ні Франція, ні Англія не мали представників на цій конференції, бо вони мають досить своїх власних внутрішніх труднощів. Автім від розвязання проблеми міґрації залежить у значній мірі мир Европи.

Слушні уваги автора не дозволяють, на жаль, дивитися на вислідн конференції оптимістично. У всякім разі для українців, більш ніж для інших народів, цікаво, як пробують деякі держави розвязати це пекуче питання.

М. Данько.

Новий міністр закорд. справ Румунії.

Румунський король заіменував міністром закордонних справ дотеперішнього віцеміністра того ресорту Комнена. Він поїде з королем до Льондону.

ХОТЯТЬ, ЩОБ ЖИДИ МОЛИЛИСЯ ЗА РУМУНІЮ.

Премієр патріярх Мирон вислав до надрабіна Неміровера лист, у якому взиває жидів молитись у найближчу неділю за духовий мир і обєднання всіх румунів.

На ту інтенцію відправлять у цьому часі богослужения у християнських церквах.

Переворот у мозках та нсценізації.

(Волинські образки).

БИЧУВАННЯ.

Якби перевести анкету, про кого тепер найбільше говорять на Волині, то напевне пальма першенства припалаб сенаторові Фудаковському. Та що пальма першенства! Сміло можна сказати, що припалаб йому навіть назва „безсмертного". Бо про його геніяльний проєкт ввести замість вязниці тілесну кару бичування говоритимуть ще діти, внуки та правнуки.

І є за що! Одною фразою переломив він нашу добу, як якусь трісочку. Ледве дійшли часописи зі звісткою про його епохальний винахід у комісії в часі реферування буджету міністерством справедливости, як у головах волинських (а може й інших) громадян стався раптовий безкровний переворот, немов у Німеччині чи Румунії.

— А що, Янтек — чую на вулиці — розумна голова той Фудаковський? Легше булоб „працювати"?

— Якби лише його послухали. Бо тепер і морда болить, і в вязниці сидиш, і час дармо марнуєш. Отже потрійна кара. А так булаб одна. Всипалиб (а хіба ми не призвичаєні!) залив би денатуратом, посмарував би вазеліною, покрутився кілька днів і знову кради собі на волі. А тепер як посидиш кілька місяців, то, і фах губиш, і спрят забуваєш, і нема вже того мистецтва ні в руках, ні в ногах! Ех, якби то Бог дав!

Не вірив я своїм вухам. А був тоді ярмарочний день. Ідуть дядьки з усяким своїм добром на продаж. А біля [illegible]зів, неначе ті акули довкола кораблів, всякі „промисловці" всякого віку, полу й походження: той з фіри дрова тягне, той сніпок сіна, той навіть курку, бо баба загавилась.

— Що ви робите? — кажу, — таж за це можете до вязниці попасти

Юлія Кіцера. 2

ОБІТНИЦЯ.

(Докінчення).

Холодним жахом вистелилися для Марії ночі, виникались їй страшні привиди — смерть Олекси, часом і зрада. І вона не знала, що було би для неї грізніше.

А ці дні — повні даремного чекання, несмілої надії, що нині, власне нині, лист прийде, мусить прийти, бож він обіцяв, що не забуде про неї ніколи. В міру, як наближався час, коли мав прийти листонош, ця надія переходила майже в певність...

І знов нічого немає, знову чекання — і більше нічого, крім напруженого розпачливого чекання.

Аж врешті лист надійшов... Але не від Олекси. Військове командування повідомляло Марію, що її чоловік загинув на італійському фронті.

„Найкраща смерть — це смерть за батьківщину" — так сказав панотець, коли відправляв панахиду по Олексі.

Марія була в церкві. Чи слухала вона, що казав священик — не знати, стояла мовчазна і ніби спокійна, спустивши очі.

Ніхто не сподівався, що Марія прийме так спокійно вістку про смерть Олекси. Вона нікому не скаржилась на своє горе, не плакала, ні в кого не просила потіхи, мало того — не прийшла й. Панішне почала ховатись від людей, йшла в ліс, у гори, як ранений звір, що пробує здалека від людей залікувати свою рану або вмерти самітньо.

Тільки вже ніхто не бачив її коло каплички Пречистої Діви, де так любила вона раніше молитись. Давно висушило сонце й розвіяв вітер останні квіти, що принесла Марія в дар Богоматері.

Ніхто більш не пізнавав у цій мізерній жінці із закаменілим лицем, що оминала людей, заходячи часом в колючі хащі, — тої молодої красуні, вічно погідної й привітної, що вміла словом чи поглядом розважити старого й малого.

Роки минали за роками. Батько недужав довший час, мати, пригноблена тяжким горем доньки, ні про що вже не дбала, а люди почали якби боятись хати — оминали її.

По смерти батьків Марія вже не виходила за браму своєї хати.

Приходив до неї панотець, а бачучи, що вона хвора, прислав їй сусідську дівчину, щоб доглядала її. Марія не протестувала. Хвороба ніби примирила її з життям і людьми. А пароховi сказала:

— Отже не дотримав таки слова мій Олекса. А все обіцяв, що ніщо нас не розлучить. І я все чекала. Та видко вже не дочекалась.

Священик дивився на неї зі співчуттям. Видно було, що Марія догоряє. Відходячи від неї, обіцяв на другий день запричастити її.

Марія лежала спокійна й терплива — знала, що смерть, на яку вона чекає, вже не заведе її.

А в полудне до хати вступив старий листонош:

„Несу листа до вас, тітко Маріє — і то десь здалека, дивіться, скільки має на собі штемпелів і печаток. Хтось іще про вас згадав... і пішов далі, положивши листа на столі коло ліжка Марії.

Вона, не доткаючись листа, дивилась на нього розширеними зіницями довго-довго.

Взяла в руки, обережно, ледве доткаючись, розірвала коперту і читала:

„Моя кохана Маріє, дуже тяжко і сумно мені без тебе. Немає хвилини щоб я не думав про тебе і не терпів від розлуки з тобою. Здається мені, що вже віки пройшли від хвилини, коли я бачив тебе востаннє. Але вже недовго терпіти...".

Марія всміхнулася, — вперше по двадцятьох роках слабкою рукою пробувала перевернути листом, щоб читати далі — та вже не мала сили...

Рука з листом помалу зсунулась з ліжка, голова опала на подушку й усміх щасливий і молодий опромінив змарніле лице Марії. Коли прийшла до хати дівчина, що за нею доглядала, Марія вже не жила.

На крик малої збіглись сусіди, закликали панотця. Побачивши в її руці лист, парох обережно розсунув пальці покійниці, щоб взяти його з рук Марії. Коли очі його впали на край змитого листа, він побачив поруч підпису „твій Олекса" і дату, яка вказувала, що Олекса написав його невдовзі перед своєю смертю.

Двадцять років мандрував по світі лист вояка Олекси Гордія, щоб останнім привітом спочити в руках його коханої Марії, коли вона вибиралася зустрітися із ним і — не розстатись.

— Не лякайте вязницею! Не лякайте! — кепкують собі. — Не ті старорежимні часи. Маємо, хвалити Бога, Фудаковського. Найбільше — посмарують батогом чи різкою по тому самому місці — та й годі.

Але ось підходить до мене мій старий знайомий дядько.

— Вибачайте. Ви то все знаєте. То може, з ласки своєї, поясните мені: яку-то тепер кару мають замінити на батоги?

— Або що?

— Бо я, — чіхається за вухом, — багато маю ріжних кар: за собаку, гноївку, табличку до воза, за ту комірчину, що то знаєте, за клучею, за неправильну їзду, за пропущений шарварок, за те, що підводи не дав, що солтиса не послухав, що календарі продавав, що деревце в „казьонному" лісі на пужально зрізав, та й всякі інші. Отже чи то можна буде тепер за все це під батоги лягти? Бо раз би витерпів і мав би вже спокійну совість, як по сповіді.

Не встиг я й рота розвязати, щоб відповісти, а мій дядько сипле далі:

— Та ще й така думка лізе в голову: кожний має якусь залеглість: чи то податку, чи то „сикурації", чи податку на безробітних, чи то за ті газети, книжки, що з гмини нам дають. Якби то, пане, — усміхається, — попросити послів чи того самого Фудаковського, щоб і це можна було спиною сплатити. Бо їй-богу, люди всього не посплачують...

Ледве я вернувся додому, а тут уже чекають на мене сільські хлопці. Знаєте, з такими живими обличчями, іскристими очима й згущеною — в зморшках під чуприною — думкою та ще й в вишитих сорочках.

— Що скажете?

— Прийшли спитатися: якто воно тепер буде з тими бичами? Бо то вчора ввесь вечір оповідав нам старий Яким (має 97 років), як то було за панщини: не зняв шапки перед поміщиком, не дав паничеві побавитися зо своєю дівчиною, не поміг економові витягнути з болота бричку, як угруз, — то розтягали десь на гумні чи у стайні та сипали. Чи часом не буде тепер то за національну свідомість, часописи, вишиту сорочку, сиву шапку, жовто-блакитну стрічку під комірцем чи за українську пісню та танок? Бо то вже ріжно кажуть люди.

— А скажіть, будь ласка: хіба я пророк який? хіба можу знати, що буде колись?

ВІДКРИТТЯ В ПЕТІ ТАЛАНТУ АКТОРА.

Сіпнув мене хтось за рукав. Озираюся — мій приятель Ничипір Ничипирович, людина вдумливого чола й проникливого зору.

— Еврека, дорогий! Вчора був у мене гурток нашої сметанки й ми льогічно прийшли до висновку, що Певний великий актор.

Роблю широкі очі.

— Що-ж тут дивного? Всім відомо, що Микола Певний актор.

Ничипір Ничипирович болісно скривився:

— Та я не про того Певного.

— Про політика?

— В тому то й річ, що він не політик, а актор.

— Так. Є, знаєте, актори трагіки, драміки, а він комік, більше: сатирик, іронік, глузник, гуморист. Самійленко перед ним ніщо.

Придивляюся: ніби-то тверезий.

— Навів нас, — продовжує, — на цю думку допис у „Ділі" про „Союз Українок" у Рівному.

— Нічого, — кажу, — не розумію.

— А ось зараз зрозумієте. В тому дописі сказано, що „Союз Українок" не може того... розгорнутися... Почали ми доколупуватися причини й зробили ось це саме відкриття: що Петя поглузував собі з Волині й тепер ні туди ні сюди. А сам стоїть собі збоку та хіхікає.

— Та кажіть же, нарешті, в чому річ.

— Тож слухайте. Його талант — це інсценізація Знаєте, як то робиться? Ось є, чи було щось у дійсности, а такий актор інсценізує, себто штучно, на дошках, повторює та саме: дивишся — те, та не те. Ось, наприклад, був Іван Гус, сидів у вязниці, потім повели його на костир, і інсценізатор бах тобі те саме на сцені. Або були ріжні розриті могили, а він тобі шасть на сцені таку „Розриту Могилу" Шевченка. Це, так би мовити, творення двійників у життї, щоб збити людей з пантелику. Так само й актор Петя.

— Нічого не розумію.

— То ось вам, як на лопаті. Було собі УВО. Петя шасть, переставив літери й вийшло ВУО. Ось і мороч собі голову: УВО — ВУО, ВУО — УВО. Не змикитив, то й помилився та попав не туди, куди хотів. Кажуть, що отак не один „увіст" помилився. Або була в Холмі „Рідна Хата" (культурно-освітне т-во); Певний бах і собі „Рідні Хати" на Волині. Тепер і думай, громадянине, чи то твоя „рідна" чи ні? Був у Луцьку „Український Кооперативний Банк"; Певний враз зліпив другий „Український Кооперативно-кредитовий Банк". А ну, дядьку, розкуси: до якого банку тобі йти? Був собі в Рівному „Союз Українок" з відділами по ріжних містах. Певний магічно покрутив руками й виріс хвіст: „Союз Українок громадянської праці". Отже жінки, думайте, крутіть мізками: який це ваш „Союз", а який не ваш. Не віріте? Подивіться на рівенські вулиці: стоять розгублені селянки й лип управо, лип уліво. „Кого шукаєте?" — питається поліцай. „Союзу Українок". — „Підете туди — буде один, а підете сюди — буде другий"... А що, хіба не комік, не жартівник, не глузник?

Ничипір Ничипорович голосно засміявся.

— А шкода, що покинув нас зарано. Напевно малиб ми на Волині й інші інсценізації: „Сільський Господар" для сільсько-господарської праці", „Народя Торговля для торговлі ріжними товарами", „Маслосоюз з коровячим маслом і сиром", коопратива „Український Народній Дім Українського Народу", „Товариство Лесі Українки з Колодежа", „Товариство імени православного митрополита Петра Могили" й т. д.

Я признав Ничипорові Ничипоровичові рацію:

— Справді, це була талановита політично-гумористично-сатирично-двійнякова інсценізація.

І задоволений відкривник Ничипір Ничипорович побіг оповідати про своє відкриття іншим.

Макар Зір.

З польської преси.

Безнадійна затія.

Польський часопис п. н. „Поляк Греко-Католік", що виходить віднедавна у Львові та про який ми вже нераз згадували на сторінках „Діла", вмовляє у всіх і вся, що між греко-католиками у Східній Галичині є багато поляків. Він твердить уперто — як каже, — згідно зі статистикою (!?), що

„на коло 2.200 гр.-кат. парохій і 3.600 священиків у 3 дієцезіях Червенської Землі (На основі найновіщих шематизмів усіх священиків греко-кат. обряду світських і черців є всього 2.120 — прим. Ред.) повинно бути щонайменше шеста частина в польських руках, тобто коло 400 гр.-кат. парохій і коло 600 становищ парохів, сотрудників та інших священиків".

І ломить при цьому руки, що „не вважаючи на цю вимогу християнської справедливости греко-католики поляки не мають ані одної греко-католицької парохії з польським парохом.

„Таким чином наше положення трагічне — пише „Поляк Греко-Католік". — Але на незалежній Польщі тяготить обовязок рятувати останки польщини серед греко-католиків від цілковитої загибели, яку нам заповіла й започаткувала Австрія. Бо не можемо-ж ми власними руками виконувати австрійського пляну загибели польщини в нашому гр.-кат. обряді. Треба подбати, щоб негайно були кадри польського гр.-кат. духовенства. Але заки відкриють перші польські відділи у греко-кат. духовних семинаріях і заки вийдуть звідти перші кадри священиків гр.-кат. поляків, моглиб і повинні створити такі кадри єзуїти гр.-кат. (східного) обряду. Очевидно, духовна влада з доручення державної влади повинна видати гр.-кат. священикам наказ відправляти богослужби й виголошувати польські проповіди у призначених на цю ціль окремих парохіях. Але коли мова про те, щоб уже сьогодні мати кадри священиків поляків гр.-кат. обряду, то ми їх властиво вже маємо в особах єзуїтів гр.-кат. (східного) обряду. Вони зуживаються, на жаль, безкорисно на Волині, Поліссі і Підляшші. Отже єзуїти повинні започаткувати кадри польського гр.-кат. духовенства. Ці кадри ростимуть з року на рік, бо прибуватимуть нові священики не тільки з польських відділів при греко-кат. духовних семинаріях, але також без сумніву знайдеться до польщини якась кількість теперішнього гр.-кат. духовенства, особливо зпоміж дрібної шляхти".

Як бачимо з наведеної замітки то п. п. задумали робити інтерес на „ідеї" польського греко-католицизму переконані, що рішаючі чинники підуть на їх вимікувану концепцію. І це ми не віримо, бож рішаючі чинники самі то добре знають, що варта ціла ця „ідея". На що розрахована затія „Поляка Греко-Католика"? На те, щоб збільшити польський „стан посідання" в Галичині? Йдуть вже і без „Поляка Греко-Католіка" ріжні акції в цьому напрямі, ось ендецька й інша українождерна польська преса раз-у-раз нарікає, що цей „стан посідання" не тільки не росте, але й корчиться. І знаємо, що є навпаки. Знаємо, що польський „стан посідання" в Галичині росте і знаємо якими засобами це дістеться. Але з другого боку знаємо також і те, що цей ріст має свої межі, яких не піде. А від цих меж ще дуже далеко до того стану, який такий необхідний всяким „полякам греко-католікам" та іншим ендекам.

Якщо „Поляк Греко-Католік" хоче своєю затією розбити єдність українського народу, то це теж безнадійна справа! Бо хоча вже удалося збаламутити якусь кількість наших людей, то це не то що не захитає, але й не пощербить нашої національної сили.

———o———

Адвокатська ординація в соймі.

Цього тижня доручено послам законопроєкт про право про устрій адвокатури (адвокатську ординацію) з текстом, устійненим соймовою правничою комісією, яка основно переробила — здебільша на гірше для адвокатів та адвокатських аплікантів — первісний урядовий проєкт.

У вівторок 15. ц. м. відбудеться пленарне засідання сойму і ходять поголоски, що урядуючий в заступстві недужого від двох місяців маршала Цара віцемаршал сойму Шецель має поставити згаданий проєкт на денний порядок найближчого засідання сойму. До комісійного тексту проєкту зголошено багато поправок меншости комісії, головно послів Витвицького й Зоненштайна і тому заповідається довга й оживлена дискусія на пленумі сойму, бо до кожної важнішої поправки говоритимуть численні промовці.

Міністр Грабовський — як заявив це на недавній конференції послам д-рові Баранові і д-рові Витвицькому — не бере на себе відповідальности за теперішню редакцію законопроєкту. Одначе для нікого не є тайною, що більшість соймової правничої комісії стояла з ним у звязку і свої поправки до урядового законопроєкту перевела без сумніву за вказівками і згодою міністерства справедливости.

Чергові пленарні засідання сойму відбудуться в пятницю 18. ц. м. і останнє в пятницю 25. ц. м., після чого замкнуть буджетову сесію. Отже ледви, чи в такому короткому часі поладять адвокатську ординацію на терені парляменту, бо не стане вже часу для нарад сенату над цією справою. А слід сподіватися, що й сенат поробить деякі — може й значні — зміни в тексті, устійненому соймом.

В другій половині травня ц. р. має бути скликана надзвичайна довша сесія сойму й сенату і дуже правдоподібно, що щойно тоді остаточно вирішиться справа адвокатської ординації.

Переможний похід національних військ

НА АРАГОНСЬКОМУ ФРОНТІ.

Авас повідомляє: Національні відділи під командою ген. Яґе, що оперують на лівому крилі на південь від Бельчіте, йдуть вперед, займаючи чимало місцевостей. Вони обсадили більшу частину дороги Лясера—Муніеза.

Тепер лінія фронту йде на північ від Ебра в напрямі Фуентес де Ебро, через Медіяну. Кінота дійшла вже в околицю Алякону.

На середущому відтинку арагонського фронту відділи „чорних стріл" заняли Оліете й Алякон та окопалися на північний схід від Монтальбану.

На південь від Аранди національні війська здобули гори, що панують над Монтальбаном, 7 км. від міста.

Передові сторожі вже віддалені на 35 км. від первісного фронту.

—o—

Зі соймової комісії для віддовження хліборобства.

В четвер 10. ц. м. і в пятницю 11. ц. м. відбулися два кількагодинні засідання спеціяльної соймової комісії для віддовження хліборобства, що має перепрацювати шість новелізаційних віддовжневих законопроєктів. Найважніша є дуже обширна новеля до президентського декрету з 24. жовтня 1934 р. про конверзію і сплату довгів, що тяжать на рільничих господарствах, які повстали перед днем 1. липня 1932 р. Зі згаданого декрету скористали чимало задовжені хлібороби при помочі оречень розємних урядів. Була там передбачена так звана каренція по день 1. жовтня 1938 р., себто мораторія зі закону у сплаті довгів і відсотків та можливість сплати самого довгу для господарств категорії А (господарства до 50 гектарів) за час 14 літ у 28 піврічних ратах та зниження відсотків, врешті обнижка капіталу до половини, якщо довжник заплатив добровільно в часі трьох перших літ сплати, чи частину капіталу готівкою. У тому випадку за кожних 100 зол., заплачених готівкою, рахували 200 золотих.

Довга господарська кріза зробила те, що багато селян довжників не буде в силі вивязатися зі своїх зобовязань у сплаті рат та відсотків, передбачених згаданим віддовженевим декретом і знайдеться небавком у такому положенні, що з [illegible] незаплати двох рат їхнє господарство піде на ліцитацію. Таких господарств, що потребують негайної помочі перед грозою ліцитації, є у Польщі к. 400.000, що обіймають приблизно к. двох мілійонів душ на селі.

Під цю пору спеціяльна соймова комісія для віддовження хліборобства радить покищо тільки над проєктом посла Мірського, що зголосив обширну новелю до цитованого декрету з 24-го жовтня 1934 р. Новеля передбачує нову конверзію заставними листами установ довгоречинцевого кредиту по номінальному курсі, що віддовжить рільні господарства на приблизно 35 відсотків. Конверзія обіймає довги від 500 золотих і з неї скористалиб передовсім господарства категорії Б (до 500 га) і категорії Ц (вище 500 га). З проєктованих полекш скористають у доволі широких розмірах і селянські господарства (до 50 га), що є обдовжені вище 50% оціночної вартости; великі господарства дістануть ширші полекші щойно тоді, коли їх обдовження є більше як 50%, а менше як 75% оціночної вартости. Довжник має право скористати з полекш на своє домагання; обставину, у якій висоті обдовжене рільне господарство, переводять розємні уряди для рільних справ.

У нарадах комісії беруть участь представники міністерства скарбу і центрального фінансово-рільного бюра. Представники міністерства скарбу на комісії заявили, що міністерство скарбу оголосить ще цього місяця два конверзійні розпорядки зі силою закону вже від 1. квітня ц. р., що унормують сплату довгів заставними листами. З уваги на те, наради над двома розділами цитованого вище президентського декрету, що відносяться до конверзії, відложено аж до часу появи міністерських конверзійних розпорядків.

Референт проєкту пос. д-р Кшечунович після одноденної ґенеральної дискусії приступив до обговорення дальших частин проєкту новелі при дуже живій дискусії членів комісії, у якій кілька разів забирав голос одинокий українець у комісії **пос. д-р Степан Баран.** У дискусії підчеркували майже усі члени комісії, що слід бути обережним у дальших полекшах, щоб не захитати кредиту для хліборобів і не наразити на потрясення дрібних кредитових кооператив, т. зв. народніх (людових) банків, якими у нас є Українбанки.

З огляду на те, що вже 1. жовтня ц. р. кінчається речинець деяких важних полекш для задовжених хліборобів, а звичайна буджетова сесія сойму вже небавком закінчиться, посол д-р Ст. Баран на нарадах комісії 11. ц. м. підніс конечність, щоб усі віддовженеві новелізаційні проєкти вирішено на надзвичайній сесії парляменту літом цього року і з таким домаганням звернутися від комісії до уряду. Предсідник комісії пос. Янковський прихилився в цілости до виводів посла д-ра Ст. Барана і заявив, що вже в найближчих днях постарається про конференцію з віцепремієром і міністром скарбу Квятковським саме на те, щоб програма надзвичайної літньої сесії парляменту обняла теж і всі новелізаційні проєкти, що торкаються віддовження хліборобства. У випадку, якщоб уряд поставився з якихнебудь причин до цієї справи неґативно, він заініціює скликання надзвичайної сесії для тих справ з посольської ініціятиви.

Чергове засідання комісії визначено на понеділок 14. ц. м.

На Фонд Хліборобської Освіти

ІМ. О. Т. ВОЙНАРОВСЬКОГО

зложили дальше (четвертий спис): Земельний Банк Гіпотечний С. А., Львів — 300 зол.; Кооп. Фабрика паперців і туток „Будучність", Тернопіль — 200 зол.; Краєвий Молочарський Союз „Маслосоюз", Львів — 150 зол.; Марія і радн. Андрій Терлецький, Залукви — 100 зол. (як першу рату деклерованої квоти 1.000 зол.); Краєве Пасічн. Обєднання „Рій", Львів — 25 зол.; інж. Витовт Манастирський, Львів — 30 зол.; о. Степан Онишкевич, Купновичі Старі — 5 зол.; інж. Володимир Кисілевський, Осьолода — 30 зол.; інж. Роман Кочержук, Бібрка — 10 зол.; „Районова Молочарня", Базар — 2.50 зол. Разом з попередними вложено **2.462.50 зол.** Жертводавцям щиро дякує Краєве Господарське Товариство „Сільський Господар" у Львові та просить дальші датки пересилати 1) до Кооп. Банку „Дністер", Львів, Руська 20, ч. вк. 18.550 або 2) до Центробанку, Львів, 3 Мая 15, ч. вк. 13.250.

—o—

Прокуратор Вишинський домагається кари смерти.

Прокуратор Вишинський виголосив на московському процесі дуже гостру 5-годинну промову, домагаючися кари смерти для всіх обвинувачених, лише для Раковського і Бессонова — по 25 літ вязниці. Публика прийняла промову оплесками.

НА МІСЦІ ПІДСУДНИХ — УХАРАКТЕРИЗОВАНІ ДВІЙНЯКИ?

Паризький „Ентрансіжан" висловив підозріння, що на лаву обвинувачених у московському процесі посадили відповідно ухарактеризованих двійників підсудних. Тепер через Фінляндію прийшла вістка, що закордонні журналісти, які прислухуються процесові, не пізнали облич ні голосів обвинувачених.

—o—

ГІТЛЕР НЕ ВИЇДЕ ДО ІТАЛІЇ?

У Льондоні появилися непотверджені поголоски, що виїзд Гітлера до Італії, намічений на травень, відкличуть.

Вбивство в Белзці перед судом.

(Від власного кореспондента.)

ПЯТИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ В ЗОЛОЧЕВІ.

При незменшенім зацікавленні публики починається розправа в пятницю 11. ц. м. кілька хвилин по год. 9. рано переслуханням першого св. Андрея Вітоса, війта з Красного. При обїзді громад отримав касетку від Тухая, яку передав опісля поліцаєві у Краснім. В касетці була лише хустина.

Св. Стефанія Строчан зізнала, що критичного дня рано стрінула Цицу, з яким перекинулась кількома словами, яких нині не памятає.

Св. **Петро Сорока**, абсольвент гімназії зізнав, що на прохання Цици позичив йому гімназійний плащ, неприсутнього товариша Чабана та його течку. Не застановлявся над тим і не питав, навіщо йому цей плащ тим більше, що Цица був спільником його брата і обіцяв плащ за день звернути. Коли на другий день вернувся Чабан, свідок зі страху перед відповідальністю не сказав йому нічого і справою занявся настоятель бурси.

Володимир Чабан, гімназійний ученик, власник плаща і течки, не зізнав у цій справі нічого замітного.

Св. **Ян Габрієль**, поліцай, переводив розшуки у Краснім і в Острові до 11. травня м. р. При ревізії в домі батьків Андрія Майби програму ОУН найшов поліцай Колиновський. Вона була у стрісі над входом до хати.

Св. Казімєж Герчук, поліцай, переслухував первісно Кука. Переводив ревізію в Жоліборах у хаті, де арештували Цицу і Кука та інших. Найзамітніші його зізнання про переслухування Гринька Дзядиги. На питання, щоби вказав з кількадесяти фотографій ріжних осіб, розложених рядком на столі, на того, якого відвозив до залізниці, Дзядига вказав на фотографію Качора. Те саме було при його переслуханні на Замку.

Предс.: Чи чуєте Григорій Дзядига, що цей свідок говорить? Що ви на це?

Гр. Дзядига: Коли нині приглядаюся цьому чоловікові, мені більше здається, що це той, як що не той.

На питання прокуратора, чи свідок слухав також Івахова, бо він запевняє, що його били, свідок відповів, що Івахів первісно усьому перечив, опісля признався.

Обор. Йойко запитав свідка, чи це правда, що тоді Дзядига між виложеними фотографіями не міг розпізнати знимки Цици, хоч вона там була і що його добре знає.

Свідок відповів, що Дзядига сказав тоді: „Так мені здається, якби то був той і не той".

Св. **Владислав Смєшек** поліцай зі Скварявн, зізнав, що довідавшися про подію у Белзці заалармував телефонічно дооколичні станиці і був на місці коло год. 21. Положення вбитих було таке, як опісля бачив на фотографії. Наказав витягнути коні і візок з багна та відставити їх до фільварку.

Велике зацікавлення викликали зізнання чергового свідка **Вацлава Скурп**, поліцая з Красного, літ 37. Він то саме мав перестрілку з двома учасниками нападу, що як відомо скінчилася самогубством Іє Майби. Зізнав, що з поліцаєм Врублевським пішов за Красне у напрямі Скварявн, бо звідси саме мали втікати учасники нападу в Белзці. За Красним зійшли з дороги сподіючись, що втікачі скоріше будуть втікати стежками ніж дорогою. А що там було дві стежки, велів товаришеві піти одною, сам пішов другою. Яких 400 м. за Красним спотикнувся і хвилево приклякнув. Тоді двох мужчин, які саме в тому моменті надійшли, освітили його електричними ліхтарками і моментально засипали стрілами. По першім своїм стрілі завважив, що один з них почав маніпулювати щось коло кріса тож звернув свої дальші стріли до другого. Тоді світло згасло. Другий заходив свідкові дорогу від Красного. Вистрілив до нього цілий свіжо заладований магазинок куль. Тому, що не мав уже набитого кріса, впав на землю, вдаючи раненого. При цьому лежачи, наново наладував кріс. Тоді віддав до нього два стріли. Почув, що одна куля пройшла йому коло вуха. Блисло наново світло, стоїчи в його напрямі. Почув голосне „ойой" і побачив, як мужчина з електричною ліхтаркою упав. За хвилину звівся, віддав у напрямі свідка ще два стріли і став утікати. Свідок стріляв ще до нього і за хвилину почув ще стріл, але глухий. Було вже темно, надійшли залізничники з Красного з ліхтарками і інші люди, стали шукати раненого і найшли його щойно коло другої години коли стало свитати.

Св. **Міхал Собчак**, „пшодовнік" з Білого Каменя, зізнав як заалярмований в ночі фірманом Нізянтим удався до Белзця та що там застав. При цьому свящ. Чайковський звернув йому увагу, що на шклянках, якими учасники нападу пили воду, мусіли полишити сліди пальців. Ці знаки відповідно законсервував і вони послужили опісля до дактильоскопійного оречення.

При переслуханні чергового св. **Анастазії Покрички**, сестри Качора, йде головно про устійнення, якого дня у травні мин. року він від них віддалився і коли повернувся. Свідок подав, що Качор мав два одіння: попелясте і чорне святочне. Ночував у них з 1. на 2. травня, перебрався і вийшов. Не був цілі свята, опісля не оповідав, де їх перебув. Вернувся щойно за тиждень, в неділю, десь коло год. 9. рано. На питання прокуратора свідок зізнав, що Качор, хоч мешкав у брата, то був мельдований у неї, з огляду на обезпечальню. На святах 2, 3. і 4. травня не був у них. Прийшов щойно в неділю перед обідом дня 9. травня. В суботи 8. на неділю 9. травня не ночував у них. Цю відповідь свідка просить прокуратор запротоколувати. В неділю явився в чорнім одінню. Чи мав капелюх, не тямить. Фризуру носив тоді таку саму як тепер, себто мав коротке волосся. На перший день свят їздила з чоловіком до Ферлеївки.

Св. **Михайло Покривка**, старший десятник, швагер Качора, зізнав, що коли першого дня свят тобто 2. травня, вернувся вечором з жінкою з Ферлеївки, оповідала мати, що був у них Качор і здається, що перебрався в чорне одіння. Чи слідуючого тижня ввесь час був в них і коли опісля в них знову зявився — не памятає. Зрештою працює і нема його в дома. Фризуру носив тоді таку як тепер. Не знає звідки найдено при ревізії в Качора книжку під наголовком „Техніка вищих довудцуф", на кожний випадок ця книжка не є власністю свідка.

Св. **Степан Кульчицький**, поліцай з Болшовець, оповідав про арештування Цици і Кука в Дякуна в Жоліборах. Оба підсудні були скриті на стриху. На поклик поліції, оба піднесли руки вгору і сказали, що піддаються. Свідок подав дальше, яку найшов у них при ревізії зброю та скільки гроша.

Маловажні зізнання, неприсутнього свідка, Казимира Мазура відчитано. Він зізнав, як підсудні вже у вязниці старалися позбути плаща та як видобув його з каналу, в якому затопив його підмовлений вязень, що того дня виносив начиння.

Велике значіння у справі устійнення алібі Качора можуть мати зізнання чергового свідка **Анелі Качор**, швагрової підсудного. Тому її засипують питаннями суддя Шайда, прокуратор, обор. Герета та д-р Мощинський тимбільше, що її зізнання на поліції, опісля перед слідчим суддею та на нинішній розправі не годяться. Нині зізнала, що Качор вернувся щойно з неділі, в понеділок, може вівторок. На поліції зізнала, що в неділю, а перед слідчим суддею, що в суботу і що ночував зі суботи на неділю. Непамять свою старається свідок виснити тим, що є матірю дітям, жінкою та господинею і не може дрібниць памятати. „Я не моге собе в своей глове то пшевідзець" — каже свідок. На питання обор. Герети чи з відчитаних її зізнання є правдиві дає свідок потверджуючу відповідь, на що реагує прокуратор проханням занотування, що оборонець віддав цю відповідь свідкові.

На обставину, коли Качор по святах вернувся, зізнавав теж і черговий свідок **Владислав Бліх**, муляр. В його домі, на Пасіках ночував Качор. Цей свідок, на питання оборонця Герети, які з його зізнань є правдиві, чи зізнання на поліції, де зізнав, що Качор вернувся в суботу чи у судовім слідстві, де зізнав, що в неділю. Свідок відповів що на поліції, бо був раніші і тому краще памятає. Щодо фризури Качора зізнав, що тоді носив таку саму фризуру як тепер, щодо гардероби підсудного, то зізнання свідка покриваються зі зізнаннями попередніх свідків.

Після того предсідник відложив розправу до чергового дня, год. 9. рано.

•

В суботу 12. ц. м. зізнавав комісар слідчої служби в Золочеві Владислав Чайковський і комісар слідчої служби у Львові Я. Фурман. Ком. Чайковський зізнав, що вів слідство у справі вбивства Ясінських у Белзці. Каже, що мав інформації, що ОУН плянує напад, щоб здобути гроші. Підс. Кук признався у слідстві до вбивства кажучи, що був мужем довіря ОУН у Краснім і що виступ зорганізував на власну руку. Свідок переслухував теж підс. Цицу, який спершу все заперечив, але опісля описав свою втечу і заявив, що не мав наміру вбивати Ясінських. Дальше свідок заявив, що переслухував теж Ярослава Дзядигу, який сказа, що дав утікачам харчі і сконтактував з Галапою. Поліція повела слідство і виявила, що третім напасником був Качор. Дзядига Ярослав заперечив у слідстві, немов би належав до ОУН.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 48. Вівторок, 13 (1) березня 1888.

ПРОКЛЯМАЦІЯ НОВОГО ЦІСАРЯ.

Новий німецький цісар, Фридрих III. видав таку проклямацію: „У довірі до власної сили стоїть Німеччина поважно серед народів, що бажають тішитись мирним розвитком. Що так є, то маємо подякувати цісареві Вільгельмові. Перенялі великим завданням намагатимемо вести дальше його працю в такому дусі, в якому її започатковано, щоби зробити Німеччину підпорою мира згідно з союзними державами і конституційними органами німецької держави та Прус і плекати добробут німецьких країв".

НА ЗАХІДНІХ ОКРАЇНАХ.

„З Ряшівського пишуть нам: Будова останньої церкви на західніх окраїнах Руси, в Залісю, буде коштувати разом із внутрішнім уладженням згідно з коштерисом 12.000 зр. Ця будова в чисто грецькому стилю (однобанна з браку фондів; зразу гадали ставити пятибанну) викликає таку зависть у латинників, що при збірці у ряшівському повіті на цю церкву по дворах, насинах і польських приходствах збувають словами: Ми на церкву нічого не дамо; поставте собі костел, церкви тут між нами не треба. Це нехай буде наукою, як нам підтримувати збірки на польські костели".

ВЕЛИКІ ВОЄННІ МАНЕВРИ.

„Жмеринка, 12. марта. Недалеко австрійської границі сконцентровано 70.000 російської кавалерії, з 40.000 розміщено в дальших селах. На весну має приїхати сюди цар на великі воєнні маневри. В день смерти цісаря Вільгельма прийшов наказ, щоб усі вільні вагони з сусідніх стацій доставити до Жмеринки, де підготовляють 18 поїздів для російського війська.

БІЛЯНС ГРАЧА НА ЛЬОТЕРІЇ.

„В Чернівцях померла цими днями одна жінка що пристрастно ставила на льотерію трицять літ. Між її спадщиною знайшли багато льотерійних карток, всякі льоси та промеси. Покійна записувала в книжечці якнайдокладніше всі видатки на льотерію і виграні гроші. За трицять літ видала вона на льотерію 14.000 зр., а за той час виграла всього 550 зр."

Конкурс.

Оцим розписується конкурс на проєкт [illegible] відзнаки з нагоди 950-ліття Хрещення Руси-України на ось яких умовинах:

1) На відзнаці, до прищіпки, мають бути [illegible] 986—1988 і символічно зазначена подія.

2) Оригінальна відзнака має мати [illegible] — довільної форми. Проєкти, [illegible] мають бути виконані графічно і кольористично.

Проєкти надсилати до 31. березня 1938 р. на адресу: Комітет Свята Христіянської України — для мистецької секції — Львів, вул. Новий Світ ч. [illegible] Ректоральний Інститут Католицької Акції.

Імена авторів долучувати у запечатаній коверті з гаслом, ідентичним на проєкті і коверті.

3) Найкраще виконаний проєкт буде нагороджений в висоті 150.— зол. і залишиться власністю мистецької секції з правом репродукції. Крім цього буде нагороджений другий проєкт у висоті 50.— зол.

Мистецька Секція
Ділового Комітету Свята Христіянської України

Літературна сторінка.

Чи маємо чим тішитися?

В одному нашому журналі появилася недавно дуже характеристична стаття. Даючи огляд прозових творів за рік 1937, ця щиро і тепло написана стаття проводила думку, що минулий рік вказує на відродини нашої прози; висновок був ефектовно-бадьорий: „Справді проза в 1937. р. нас тішить. Вона сама багата та ще більше заповідає. Чути за нею дальші можливости, розмах.“ Надбання цієї прози зводиться до круглої цифри 12 книжок. Ця цифра займає більш як половину нашої літературної продукції за цілий рік, не входячи у більшу чи меншу вартість творів. „Розмах“ віднайдений у кількох збірках новель торкається молодих авторів, які буцім-то зовсім інакше починають дивитися на минуле (може на сучасність і на майбутне), ніж їх попередники.

Хто стежить за нашим літературним рухом від війни, той знає, що слово „рух“ тут ніпричому, — це тільки метафора, коли не вічевий каламбур. Маємо не рух, а шкіємо, клигаємо. На кілька мілїонів населення ми повинні б мати щонайменше 100 книжок на рік, з тим, щоб між ними бодай 10 процент могло відповідати вищим духовим потребам інтелігентного читача. А так ми не маємо навіть одної книжки на тиждень.

Звідки-ж береться підстава до такого сильного слова як „розмах“ і до оптимізму про „дальші можливости“? Це безпосередні „поконкурсові враження“ людей, які одного місяця знаходять нараз на свому столі... 10 чи 12 томів нових книжок. Більш-менше стільки лежить їх перед членами жюрі, які чіхаються в голову кого нагородити, не маючи навіть серед чого вибирати. Але десять книжок покладених одна на одну, свіжо розрізаних чи перечитаних, робить враження розмаху. Таке грандіозне враження зробило колись на наших провінціяльних земляків перше авто „Маслосоюзу“. Подумайте: масло, сир, яйця і все це — автом!

Поняття руху, розмаху і променисто-рожевої майбутности залежить від того, з ким ми хочемо себе прирівнювати; коли нпр. з якимись норвежцями, мадярами або югославянами — то ми — жебраки. Коли з самоєдами або калмуками то ми велитні,

Загальні висновки про розвиток літератури роблять у нас на підставі кількох збірок зовсім випадкових; між їх авторами є такі, що пробуючи проявити силу та бадьорість показують сентиментальне мрійництво нічим не ріжне від творів декадентської чи народовецької доби. Але як приємно уявляти собі, що ось ми бачимо власними очима, як народжується щось нове, велике, могутне! Таке переконання саме дуже характеристичне для доби такого духового занепаду, яку ми переживаємо, **коли ми на рік не видаємо навіть стільки творів, скільки требаб для мінімальної лектури одної людини, якби вона хотіла читати все, що в нас появляється!** Це дає дві книжки на місяць.

Сухітники мають часом хвилини, коли почувають себе незвичайно сильні, якби ось-ось почали нове життя. Таке почування мають у нас критики, які прочитавши за рік одним махом десять томів задихуються від свого розмаху. Вони не відріжняють тоді навіть справді літературних творів від слабих книжок дебютантів і лектури „до подушки“, що наводить на очі сон. А може це тільки вплив безупинних відозв і покликів по ґазетах? Підбадьорувати інших і впевняти, що переживаємо „розмах“ стало в нас одним із найпопулярніших засобів пропаганди і доказів патріотизму. І громадяни чуючи фразу, що у нашій літературі є вже навіть розмах і якнайкращі завдатки на майбутне йдуть спокійно спати. І ніколи перед сном не беруть рідної книжки

Як дитина пізнає світ.

(БОГДАН ЛЕПКИЙ: „ДО ЗАРВАНИЦІ“.)

Нема нічого цікавішого і нема нічого нуднішого, як спомини. Щоб списувати спомини, треба мати про що оповідати, треба мати цікаве, ріжноманітне, бурхливе, повне пригод життя. Спомини людини, що просиділа все життя за бюрком... Чи уявляєте собі їх?

Та хто читав багато споминів великих людей і малих, той знає, що їх вартість і притяжність не залежить від кількости пригод ані подій. Остання книжка Б. Лепкого — ще один доказ на цю відому правду. Дитячі спомини... Без пригод Робінсона, героїв Майн-Ріда та Жіль Верна. Звичайна галицька парохія: трохи служби, трохи родини і свояків, книжки, кіт, св. Миколай навіть звисна лямпа або стінний годинник. Найбільша сензація у цьому світі — вовки.

А проте кілько у дрібненьких тінях буденщини і сонячних цятках на підлозі, стіні та на обличчях близьких людей — кілько привабн і глибшого змісту! Не уявляємо собі, хто з наших письменників зумів би той світ відтворити краще, ніж Лепкий. Яка незвичайна память подробиць, дрібниць, дрібничок, майже непримітних, безвартних слів і поруxів! Яка незвичайна простота засобів, простота не штучна, не силувана, не придумувана свідомо, щоб „достроїтись“ до теми. Сам сюжет надхнув поета на тон, що бере вас за серце зовсім таксамо, як колись зворушували вас у дитячі роки ті перші великі переживання, за якими ви відкривали перші таємниці, доступні для старших: про св. Миколая, про хиби „старших“, про заборонені книжки.

Б. Лепкий зумів передати дитячі враження такими простими засобами, що їх можуть читати і діти без найменшої напруги. У книжці нема стилістичних викрутасів, ні тої штучної „стилізації“, яка більшости авторам заступає наївність. Саме в тій безпосередній, нештучній і несилуваній простоті найбільша літературна вартість книжки. Про педагогічні її прикмети нехай рішать самі педагоги. У добі, коли навіть ділові люди не вміють написати оповістки або інформації просто та ясно, і в літературі панує бомбастика — з насолодою береш у руки письменника, що бачить реальний світ і вміє передавати духові переживання з клясичною ясністю.

и. р.

Літературна хроніка.

СУЧАСНА НІМЕЦЬКА ЛІТЕРАТУРА.

У французькому місячнику „Ле Моа“ (Місяць) находимо цікаву інформаційну статтю Альфреда Обермана про „Теперішній стан німецької літератури“. Автор надає слову „німецький“ ширше значіння, беручи на увагу теж німецьких письменників у Швайцарії, Австрії та Чехословаччині, де живуть німці у більшій масі. Автор виходить від того факту, що досі представниками німецької літератури в очах чужинців є найбільша письменники-емігранти: як Томас і Гайнріх Манн, Я. Вассерман, Арнольд Цвайг, Фойхтвангер, Людвіг, Ремарк. Рамки їх творчости міжнародні, тимто їх твори легше поширилися на чужині. Нова німецька література „третього Райху“ віддаляється європейських рис, а хоче головно обмежитися до потреб чисто національних. Переважає історична повість та біографічні життєписи, новелі, нариси і дрібна лірика. Цікаве, що вона є вже вільна від спроб відтворити добу, коли таїр не має виразної тенденції і не є простою пропагандою то автори стараються залишитися в рамках прозової лірики. До таких належать загально признані, що вже зазнали офіціяльних почестей: Герман Штер, Рудольф Біндінґ, Ервін Кольбенгаєр і Ганс Блюнк. Їх імена надибаєте і в щоденній офіціяльній пресі. Крім цього є загально поважані такі письменники як Герман Гессе, Ганс Каросса або Еміль Штраус, яких уряд не підтримує.

Сучасний німецький літературний рух можна поділити на чотири групи. Одна згуртована довкола відомого видавництва „Інзель“, що продовжує давню класичну традицію; сюди теж належить мінхенський журнал „Корона“. Другий гурт зосереджений у Цюриху довкола Томаса Манна при журналі „Міра і вартість“. Треті група — культурницьких націоналістів, що хотять погодити сучасний режим із поворотом до землі. Вони мають видавництво Лянгена і Міллера та місячник „Дас іннере Райх“. Є ще група прихильників гітлеризму при видавництві „Дер Відерштанд“ (головні письменники брати Їнґер), що підготовляють ся духово до нової світової війни, після якої мусить прийти загибіль європейської культури. Тільки католики при видавництві Геґнера в Ляйпціґу і журналі „Гохлянд“ ведуть виразну опозицію проти гітлерівського режиму. Висновки автора статті — песимістичні. Сучасна нім. література не має великих творчих індивідуальностей, тільки острівці, що ще бороняться перед повінню.

ВЕЛС ПРО МАЙБУТНІСТЬ КУЛЬТУРИ.

Г. Г. Велс зібрав у новій книжці цілу низку своїх статтей, відчитів і роздумувань за останні роки п. з. „Мозок світу“ на тему майбутности європейської культури. Він мріє про спокійніший і нормальний розвиток світу, який мають забезпечити мізки вчених. Його аналіза доказує, що коли світ піде так далі, мусить затратити всі цивілізаційні здобутки і завернути до первісної стадії дикого животіння. Вчені повинні підготовити нове покоління так, щоб воно знало, з якого боку загрожує людству небезпека. „Всесвітня енциклопедія“, що збиралаб необхідні факти та ідеї, моглаб виконати таке завдання. Передумова такого успіху: щоб про всі явища, які вимагають знання говорили спеціялісти, а не демагоги. Велс не має великого довір'я до інтелігенції та освіти сучасних диктаторів і деяких державних провідників. Уся критична сторінка його книжки переконує і розбуджує багато думок. Усе питання в тому, чи вчені та фільософи можуть найти доступ до тих, які воліють реформувати світ по свому, без наукової підготови, самовпевнені, що все буде якнайкраще, коли всі будуть їх слухати.

ЗАМОРОЖЕНА ЛЮДИНА.

Віденський природознавець Рудольф Пірінґер видав цікаву фантастичну повість „Друге життя Ганса Трапа“ основану на теорії що тіло заморожене не псується і оживлене знову живе. Зміст цієї повісти такий: молодий інжинір Ганс Трап має пістряка (рака) в 1937 р. Його стан безнадійний, бо медицина не вміє лікувати пістряка. Він жертвує своє тіло одній клініці, що робить експерименти із замороженими живими тваринами. Так він буде першою людиною, на якій зроблять спробу — заморозити її штучно і розбудити її 50 років пізніше. Трап прокидається в 1987 р. на клініці і глянувши на дату на коробці сірників гадав, що це помилка. Він має враження, що спав кілька годин. За 50 років його пістряк загоївся і його легко усунути без операції; він має 88 років, але почуває себе як колись, бо у леді організм не псується. Його наречена з 1937 р. вмерла, але її внучка, що виконує ролю сестри-жалібниці зовсім подібна до бабки. Трап має щодня нову несподіванку, коли бачить у світі щораз то нові винаходи: Найбільшою сенсаційною новиною 1987 р. є те, що на світі панує невирушний, ідеальний мир. Нема то як бути віденським професором!

НОВИЙ УСПІХ МАДЯРСЬКОЇ ПОВІСТИ.

Мало в нас знає мадярську мову, тимто все цікаве з мадярської літератури доходить до нас тільки у перекладах. Мадяри мають віддавна письменників, яких твори появляються негайно поза межами краю. Саме минулого місяця вийшли англійці переклад останньої повісти Лайоша Цілаги, автора відомої пєси „Вогненний птах“ і першорядної повісти „Два полонені“, перекладеної на ріжні мови. Остання його повість „Крісла дивляться взад“ здобуває собі слова найбільшого признання англійської критики. Читаємо там, що автор зумів звитися на рівень міжнародньої літератури і поставити проблеми загальнолюдські. Героєм повісти є Бальдер — фабрикант зброї, мільонер, що зовсім випадково доходить до величезних впливів в Европі. Він має добре серце і помагає третьорядній оперовій співачці, якої чоловік осліп на війні; співачка завдяки величезній рекламі добивається формального успіхів. Ріжні перипетії втягають Бальдера та його знайому у щораз то нові конфлікти. Вони засідують хвилинами вашої історії, але на тлі життя мільонера не відбігають від ймовірности та дійсности. Є багато іронії у факті, як фабрикант зброї гине від знаряддя, яке сам виробляє. Провідна думка про людську доброту, що йде у парі з інтелігенцією та життям авантурниста схоплена дуже оригінально.

Сторінка без політики.

Магія, що помагає і вбиває.

ТАЄМНИЧА СИЛА ЙОГІВ.

Найбільшою сенсацією індійських вод є магічне вилікування-відмолодження відомого індійського політика, Пандита Малявія.

Про цю справу ми вже писали перед кількома днями. Сьогодні займемося тою справою ще раз докладніше, щоб обговорити ще несамовиту й таємничу силу індійських йогів в іншому випадку.

Пандит Малявія має тепер саме 77 літ. У національному відродженні Індій грає він замітну ролю. Недавно рішив він звернутися до одного славного індійського йоґа за поміччю, щоб відмолодити себе на душі й на тілі. Вістки, які прийшли з Індій, повідомляють, що чудесне лікування не лиш вдалося, але увінчалося просто неймовірним успіхом. Старий політик не тільки виздоровів, але відзискав ще силу, гнучкість і вигляд мужчини в найкращому середньому віці. Його зморщини щезли, лице вигладилося; постава випростувалася, сиве волосся набрало знову давнього чорного кольору.

Як ми вже писали, лікування відбув Малявія — на приказ йоґа — в хатині над берегом ріки Ґанґу, куди не доходив навіть найменший промінчик денного світла. Одинокою поживою було молоко та вивари з ріжних зел, що йому їх приготовлював старий йоґ.

Оттак виглядало чудесне лікування, яке дало ревеляційні висліди.

Віщування лями.

Таємничу силу йогів, яка має такий дивний та несамовитий вплив на життя людини, ілюструє ще й інша подія, про яку оповідає відомий англійський психіятр д-р Александер Каннон, який довгі роки займався проблемою йоґів. Його спомини викликали величезне зацікавлення. Він сам мав змогу студіювати чародійну діяльність йоґів в Індіях та в Тибеті. У своїм творі „Невидні сили" оповідає він про те, як телепатично-суґестивною силою спричинив один йоґ смерть визначного високого англійського судді.

Підчас свого побуту в Тибеті був д-р Каннон гостем головного лями. Підчас розмови заявив йому гостинний господар таке:

„Перед семи роками приїхав до нашого краю високий англійський урядовець. Не хочу подавати його прізвища, бо він у нас також виступав під фальшивим прізвищем. Англієць почав суперечку з одним із наших людей та не знав, що його суперник був одним із високих духовників нашого краю. Йоґ прокляв тоді англійця, кажучи, що його ворог помре рівно сім літ пізніше від старої зброї. Його смерть не буде ніяким випадком. Невидна рука йоґа керуватиме зброєю."

Рівно сім літ пізніше помер у Льондоні відомий льондонський суддя Мек Карді. Ворожба лями могла на думку д-ра Каннона тільки того судді дотичити. Мек Карді був справді перед семи роками під чужим прізвищем у Тибеті. Коли він одного дня чистив якусь стару ловецьку стрільбу, вона раптом вистрілила і куля перейшла судді крізь око до мозку

Передсмертні привиди.

Ця подія стає ще цікавіша й сензаційніша, коли до неї додати ще інші подробиці, що їх оповів д-р Каннон. Він жив у дружніх відносинах із суддею, що згинув трагічною смертю. Чотирнацять днів перед трагічною подією почали нещасному судді зявлятися якісь жахливі привиди, які повторювалися кожної ночі точно в 2. годині. Мек Карді бачив у стелі своєї спальні двоє очей, які непорушно дивилися на нього і пронизували його своїм немилосердним поглядом. Магічна сила, що йшла від тих очей, була така жахлива, що Мек Карді ще довгі години після того як зява щезала, не міг ворухнутися на ліжку. Його тіло було наскрізь обезсилене. Коли суддя не міг себе ніяким чином звільнити від несамовитих привидів, рішив він вкінці звіритися своєму приятелеві д-рові Каннонові. Одначе Каннон не прикладав великої ваги до тих привидів свого приятеля. Він думав, що Мек Карді перепрацювався і занедужав на нервне виснаження.

Щойно після трагічної смерти судді і щойно коли телеграма головного лями утвердила Каннона у здогадах, зрозумів він цілу таємничу справу. На думку цього визначного психіятра, нема сумніву, що нещасний суддя бачив з останні ночі свого життя пронизливі очі йоґа, який вірний своїй мстивій присязі, убив свою жертву з віддалі багатьох тисяч миль.

—o—

Пресовий „практичний порадник".

Американський „Журнал пригод" завів окрему частину для ріжних справ і порад. Згодом та окрема частина стала головною та найцікавішою прикметою журналу. За минулий рік той журнал дав відповідь на 4.000 справ здебільша таких, на які мало хто міг би дати вдоволяючу відповідь.

Якийсь урядовець писав до редакції журналу, що він рішив провести останки свого життя на островах Галяпагос і їсти тільки овочі. Редакція відповіла йому, що острови Галяпаго не мають ніякої рослинности і що йому краще було б поїхати на гору Кіріквi, в Панамі, де він матиме овочів досхочу.

Інший читач хотів вибратися в подорож довкола світу на мотоциклі і хотів дістати інформації щодо доріг, якими він повинен їхати. Один із співробітників журналу, експерт китайських справ, подав йому всі потрібні інформації про китайські дороги, інший, який перебуває в Індіях, подав усі потрібні інформації про Індії і т. д.

Запити читачів журналу, скеровує редакція до своїх 100 знавців, розкинених по цілому світі. Ці знавці — це директори музеїв, ловці, капітани далекоморської плавби, вояки й туристи. Всі вони погодилися співпрацювати з редакцією.

Французька артилерія 300 літ тому.

Тепер французькому міністерству національної оборони підчинені всі роди зброї — на суші, морі і в повітрі. До цієї пори найбільшою самостійністю користувалося французьке летунство, яке творило майже незалежну частину французької армії. Та ця незалежність була дитячою іграшкою в порівнанні з тим, що було ще в XVII. ст., коли всі роди зброї зокрема артилерія, були насправді самостійні. „Матен" подає з нагоди зєдинення всіх французьких збройних сил цікавий опис зперед 300 літ.

Великий майстер артилерії.

Довгі роки французька артилерія була приватним торговельним і промисловим підприємством, яке само керувало своїм персоналом та дбало про ввесь потрібний матеріял. Артилерія не входила у склад армії. У її проводі стояв великий майстер артилерії. Старшинські ранги й уряди можна було порівняти із функціями судових урядовців та податкових екзекуторів і вони були дідичні, значить переходили на наслідників, або можна їх було купити, чи видерживати. Під владою великого майстра були лейтнанти, провінціональні комісарі, саперські старшини, гармаші, сотники батерій, вершники при гарматах вояки та одночасно робітники.

300 золотих франків за гармату.

Підчас облоги якогось міста чи твердині король звертався до великого майстра артилерії і робив з ним умову, так як нпр. тепер уряд звертається до ріжних підприємств. Звичайно умовлялися щодо платні за одно місто. За одну гармату 24 або 18 мм. платив король 100 екі (300 золотих франків). За гармати до твердинь платив король 400 золотих франків.

Розділ приходів.

Коли ближче до ворога уставляли гармати і коли небезпека була більша, тоді тарифа була теж вища. Крім того король платив по 20 фр. на добу за кожну гармату і 16 фр. за кожний моздір. Гармаші вдоволювалися платнею по 20 су денно. Вояки, що підганяли вночі гармат, діставали теж по 20 су. Старшини ділили між себе ввесь чистий дохід, який залишався після закінчення воєнних операцій. Щож торкається великого майстра артилерії, то його приходи були доволі великі. Коли якесь місто чи твердиня піддавалася внаслідок участи артилерії, то великий майстер артилерії мав право забрати всі вироби з міди й заліза, почина[ючи] від церковних дзвонів, кінчаючи на домашніх предметах мешканців. Великий майстер мав право такі предмети продати, але здебільша він брав від міських управ, установ та приватних людей гарне відступне.

Щойно в 1760. р. перевели у Франції „націоналізацію" артилерії.

Добрі були старі, давні часи!

—o—

Суддя, що мав гумор.

Один суддя із Йоганесбурґу на прізвище Рудіч, відомий був у своїм місті зі свого доброго гумору. Недавно перевів він розправу, якої присуд мав у собі не лиш зміст але й гумор.

Змістом тієї розправи була скарга одного полісмена проти молодої жінки на прізвище Маргарета Ґренберґ. Причина тієї скарги була проста: Маргарета Ґренберґ, власниця авта їхала своїм автом по дуже людній вулиці Йоганесбурґу. На одному прехресті, на якому вона мусіла затримати свій віз, підійшов до неї поліцист і попросив її ввічливими словами, не вживати так часто сирени, бо це зовсім зайве. На те шоферка відповіла йому такими словами:

— Про мене, можете йти навіть до пекла.

Поліцист добачив у тому образу і зголосив жалобу до суду. Маргарета Ґренберґ боронила себе тим, що вона була в той час дуже схвильована.

Суддя Рудіч звільнив підсудну і проголосив при тому такі мотиви свого присуду:

„Перше: теоретично воно зовсім неможливе щоб хтонебудь міг піти до пекла; друге: Маргарета Ґренберґ виразно підкреслила, що поліцист може „про мене" йти до пекла. Вона лишила поліцистові вільну волю виконати її пропозицію, або ні. В таких умовинах обвинувачення не має ніяких підстав.

—o—

Голодний.. голодомор.

З Большії повідомляють, що там відбувся сензаційний процес, якого головним героєм був бразилійський професійний голодомор Джемпа Кадрамель.

Він заявив, що побє дотеперішні рекорди професійних голодоморів і рішив у Большії перевести відповідний експеримент. Так як і всі інші товариші по професії, дав він себе замкнути у шкляній кімнаті. Попри клітку проходили глядачі подивляти людину, що зможе найдовше видержати без їдження.

Чотирнацять днів тривала вже „голодівка", коли раптом пятнацятого дня приловили секретаря голодомора, як він вночі перепачковував своєму хлібодавцеві бішкопти. Кадрамеля арештували під закидом обманства і відставили негайно до суду. Суддя засудив його на 2 роки і 3 місяці вязниці. Його секретаря, який помагав голодоморові підчас обману-голодівки засудили на 18 місяців вязниці

ВЕСЕЛЕ.

ЧЕСНІСТЬ — НАЙКРАЩИЙ ІНТЕРЕС.

— Таки ще найкраще чесним бути!

— О, для тебе це новина? Що такого тра[пи]лося?

— Пригадуєш собі собаку, що я її знайшов?

— Так.

— Бачиш, цілих два дні я мучився, щоб її продати і ніхто мені не давав за неї більше як 5 зол. Як чесна людина відвів я собаку до тої старої пані, яка була власницею собаки і дістав від неї 20 зол. нагороди..

ДУРНІ МАЮТЬ ЩАСТЯ.

Він: „Я мусів бути безнадійно дурний, що з тобою повінчався".

Вона: „Я теж так думаю. Але дурні мають все найбільше щастя!"

ПРИТОМНІСТЬ ДУМКИ.

Адольф Менцель відомий маляр проходжувався раз вечором у парку. Раптом із-за дерева вискочив якийсь драбуга й зажадав грошей та годинника. На те Менцель відповів спокійно:

— Вибачте, але тих річей не можу дати, бо я сам є вуличним грабіжником.

Ця відповідь так збентежила грабіжника, що він дозволив Менцелеві спокійно відійти.

Німецькі війська ввійшли до Австрії.

Чи Австрія стане Сербією?

Рівно місяць після „німецького миру" у Берхтесгадені світ заалярмований небезпекою — „німецької війни". Розуміється: у даному випадку не воювалиб дві частини одної нації, ніхто не думає теж про небезпеку громадянської війни в малій Австрії, бо внутрішніми переворотами мало хто сьогодні у світі переймається. Одна думка хвилює сьогодні всіх мешканців гльобу: чи Австрія у 1938 році не стане Сербією з 1914 року, себто, чи не стане тільки притокою для зудару суперечних великодержавницьких цілей?!

Очевидно, нема ідеальних історичних анальогій. У випадку зі Сербією річ ішла про закулісову участь сербського генерального штабу в убивстві Франца Фердинанда (хоч не тільки в ультиматі Австро-Угорщини, але й на процесі Прінціпа не було ще згадки про справжнього автора того вбивства, полк. Драгутіна Димітревіча-Апіса); у випадку з Австрією є натиск одноплемінної держави, якої внутрішня ідеольогія зеднала собі і далі зеднює щораз більше звеличників поміж усіми німцями, без огляду на державні кордони. В обох випадках маємо той самий формальний момент: устрявання третьої державп до внутрішніх справ сусіда, який має сильних протекторів. В обох випадках маємо теж ту схожість, що морально серби почували себе в праві заступатися за своїх земляків, які опинилися в австро-угорській займанщині, морально теж гітлерівські німці почувають себе в праві підтримувати своїх земляків-однодумців. Фактично — у першому випадку Росія і Франція таксамо противилися німецькому „Дрангові нах Остен" (Берлін—Багдад крізь Балкан), як сьогодні Франція й Англія боронять самостійности Австрії — з того самого остраху перед експанзією Німеччини! І тепер Італія, як у 1914-ому році, коли належала до потрійного союзу, займала до останньої хвилини неясну позицію, яку уряд Австрії міг інтерпретувати на свою користь. І таксамо, як тепер, мало хто вірив, що атентат у Сараєво та ультимат до Сербії доведе до світової пожежі. Чи і тепер оптимісти зазнають страшного удару, і з одного сірника запалиться ввесь світ?!

Щойно за деякий час вийдуть наверх справи, які сьогодні є ще таємницею: які були куліси наради у Берхтесґадені, які були куліси невної гри Шушніґа, хто був автором нещасливого помислу з плебісцитом, який мав відбутися точно в три дні після першого його заповідження, без відома і згоди міністра внутрішніх справ, — хто видав ще більш нещасливий мобілізаційний приказ, який мав уже цілком провокаційний характер супроти Німеччини, — що і в якій мірі було підготоване за кулісами з Німеччиною, — все це сьогодні ще широкій публиці невідоме та було мабуть для ходу подій рішальне.

Сьогодні ввесь світ хвилюється. Робити якінебудь гороскопи — значилоб бавитися у ворожбитство. Світ однаково не хоче війни, як і зброїться до війни. Вмарш німецьких військ до Австрії вибраний у можливо найзручнішому моменті: після відходу Ідена в Англії, серед кризи кабінету у Франції, при найбільшому заанґажуванні Італії у справах Середземного Моря, Еспанії та західної Африки, серед скандального процесу у Москві та при повному упадку міжнародного авторитету Совітів, при глибоких ріжницях, що зарисувалися внутрі Малої Антанти, нездібної до рішучої спільної акції. Як закінчиться нинішня стадія „аншлюсу" — покажуть уже недалекі дні.

Ми, українці, вважаємо найліпшим правом німецького народу обеднатися в одному державному організмі і признаємо правду тим німцям, які зрадниками називають своїх земляків, що з мотивів партійних чи віроісповідних стоять на сепаратистичному ґрунті. ік.

Ультімат Гітлера і димісія Шушніґа.

Вчора вечором німецький уряд зажадав від австрійського, щоби голосування в неділю було тайне. Шушніґ це приняв, подібно як і домагання, щоби пересунути дату плебісциту. Не зважаючи на це,

Німеччина поставила ультимативне домагання, щоби Шушніґ уступив і щоб австрійський уряд зреконструувався згідно з побажаннями Берліна. Якщоб Австрія не приняла ультимату, Німеччина застерегла собі вільну руку.

Президент Австрії Мікляс не приняв ультимату, але наказав австрійській армії не боронитися, якщоб німецька армія перейшла кордон. На раді міністрів

канцлер Шушніґ рішив уступити, щоби не допустити до проливу крови, і повідомив про це населення через радіо, підкреслюючи, що уступає під збройним натиском Німеччини.

Опісля виголосив промову мін. Сейс Інкварт, взиваючи населення до спокою. Опісля віденське радіо почало грати „Горст-Вессель лід".

Ґен. Шілявскі став начальним вождом австрійської армії.

ХТО ПОВАЛИВ АВСТРІЙСЬКИЙ УРЯД?

Німецьке інформаційне бюро простує заяву Шушніґа, що це німецький уряд поставив австрійському урядові ультимат. Тимчасом цей ультимат поставили австрійські чинники й австрійські міністри.

ТИМЧАСОВИЙ НАЦІОНАЛ - СОЦІЯЛІСТИЧНИЙ УРЯД АВСТРІЇ.

По півночі проголошено склад тимчасового австрійського уряду: — Зайс Інкварт: канцлер, внутр. справи, нац. оборона; Ґляйзе-Горштенав: віцеканцлер; В. Вольф: закорд. справи; Гібер (шваґер Ґерінґа): справедливість; Менгін: освіта; Юрі: суспільна опіка; Ноймаєр: скарб; Райнталер: рільництво і ліси; Фішбек: торговля й комунікація; Кальтенбрунер і Скібль: безпека; Клявснер: пропаганда.

Новий австрійський уряд взиває німецьке військо.

Німецьке інформаційне бюро оголосило в год. 22.16 текст письма Зайс-Інкварта до Гітлера:

„Австрійський тимчасовий уряд, що по димісії Шушніґа змагає до привернення ладу в Австрії, просить, щоб німецький уряд негайно дав йому поміч і підтримку, не допускаючи до проливу крови. Тому австрійський уряд просить можливо скоро вислати військо." Підписаний Зайс-Інкварт.

НІМЕЦЬКІ ВІЙСЬКА ВВІЙШЛИ ДО АВСТРІЇ.

Як подає німецьке інформаційне бюро, нині (субота) в год. 5.30 німецькі війська на заклик канцлера Зайс-Інкварта перейшли німецько-австрійський кордон у Шердінґу під Пасавою.

Тимчасом з інших джерел прийшла вістка, що німецькі війська перейшли кордон ще вчора коло 22. години в 3-ох місцях: під Бренав, Куфштайном і Рорбахом та заняли недалекі міста, м. ін. Лінц і Зальцбурґ.

З німецьких урядових кол запевнювали представника ПАТ-а, що це були виключно внутрішні пересунення німецьких військ з метою: запевнити лад у прикордонній смузі.

ПРОВІД НІМЕЦЬКОЇ ПОЛІТИЧНОЇ ПОЛІЦІЇ У ВІДНІ.

Німецьке інформаційне бюро подає з Відня: Нині (субота) в 5. години рано прилетів з Мінхену до Відня шеф „пробоєвих відділів" та німецької тайної політичної поліції, Гімлер з поліційними шефами: Гайдріхсом і ґен. Деліґе, членами проводу „пробоєвих відділів" Йостом і Міллером та поліційним полковником Майснером.

Німеччина не думає анектувати Австрії

ТВЕРДИТЬ БЕРЛІНСЬКА ПРЕСА.

Коментуючи австрійські події, „Берлінер Берзен Цайтунг" пише, що Німеччина не думає анектувати Австрії, лиш дати їй змогу будувати майбутнє без посторонніх впливів.

Те саме твердить і „Дойче Альґемайне Цайтунг", яка висловлює надію, що уряд Зайс-Інкварта дасть населенню Австрії змогу свобідно вирішити своє майбутнє.

„Фелькішер Беобахтер" і „Берлінер Льокаль-Анцайґер" критикують Шушніґа, називаючи його „нельояльним партнером" після умови у Берхтесґадені.

ВДОВА ПО ДОЛЬФУСІ ВИЇХАЛА З АВСТРІЇ.

Як подають з певних джерел, вдова по канцлері Дольфусі виїхала з обоїма дітьми з Австрії в невідомому напрямі. У Празі говорять, що Шушніґ, Цернатто і Штокінґер утікли до Братислави.

Жиди масово втікають за кордон, випродуючи наборзі за безцін нерухомости.

Анґлія остерігає Німеччину.

Німецького міністра закорд. справ Рібентропа приняв на прощальній авдієнції британський король, опісля — прем. Чемберлен на сніданку.

Після сніданку відбулася між обома державними мужами півгодинна конференція, в якій узяв участь також льорд Галіфакс і сер Кедоґен.

Чемберлен висловив застереження щодо становища Німеччини до Австрії та звернув увагу, що це може потягнути собою поважні консеквенції.

Нині рано Рібентроп відлетів до Берліна. Між Льондоном і Парижем ідуть безперервні телефонічні розмови у справі узгіднення становища супроти подій в Австрії.

ІТАЛІЯ НЕ СПРОТИВИТЬСЯ „АНШЛЮСОВІ".

Як довідується Авас, французький шарже д'аффер запитав італійський уряд, чи він був би готов співділати з французьким у користь Австрії. Розмова з італійськими міродатними чинниками виявила, що це неможливе.

Представник італійського міністерства закорд. справ сказав про події в Австрії таке:

„Дійшло там до незвичайно важних подій, супроти яких італійський уряд має обовязок зберегти дипльоматичну дискрецію та мовчанку.

У звіті зі засідання великої фашистівської ради нема згадки про Австрію.

ІТАЛІЯ ВВАЖАЄ ЦЕ ВНУТРІШНЬОЮ СПРАВОЮ АВСТРІЇ.

Обговорюючи події в Австрії, італійський часопис „Мессаджеро" станув на становищі, що це внутрішня справа Австрії, в якій раніше чи пізніше мусіли прийти до влади націонал-соціялісти. Знаючи це Італія уважала за відповідне не мішатися до цієї внутрішньої справи Австрії та не перешкоджувати неминучому розвиткові подій, які будуть виходом з критичного та неясного положення.

МОБІЛІЗАЦІЯ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

У звязку з приходом до влади в Австрії націонал - соціялістів, розійшлись поголоски, що чехословацький уряд проголосив мобілізацію. З міродатних кол це заперечують.

МАДЯРЩИНА СКРІПИЛА КОНТРОЛЮ АВСТРІЙСЬКОГО КОРДОНУ.

На засіданні мадярської ради міністрів, що покінчилося в годині 1-ій вночі міністр внутр. справ Шель заявив, що з огляду на події в Австрії він наказав скріпити контролю кордону.

ВІДЕНСЬКІ БАНКИ ЗАМКНУЛИ СЕЙФИ.

Віденські банки замкнули сейфи, маючи на меті не дати змоги жидам вибрати зі скриток того, що вони в них зберегли. Банкові кола рахуються з можливістю виїзду великої кількости жидів з Австрії. Не виключене, що в найближчому часі появиться розпорядок про пашпортові обмеження.

Останні події в Австрії викликали серед австрійських жидів тривогу. Багато жидівських крамниць у Відні замкнених.

ҐЕРІНҐ КАНЦЛЄРОМ НІМЕЧЧИНИ?

Німецьке інформаційне бюро повідомило урядово, що канцлер Гітлер на час своєї неприсутности в Берліні доручив маршалові Ґерінґові заступати його. Такий факт був передбачений на час відвідин канцлера Гітлера в Римі. Австрійські події його приспішили.

У звязку з цим появилися чутки, що з уваги на нове внутрішньо-політичне положення Гітлер займе становище провідника цілого німецького народу, при чому канцлерську владу в Німеччині перебере маршал Ґерінґ.

ПРОТЕСТ ФРАНЦІЇ ТА АНҐЛІЇ.

Французьке міністерство закордонних справ подало до відома, що французький амбасадор у Берліні зложив у пятницю вечором в німецькому уряді закордонних справ протест проти примусових засобів Німеччини супроти Австрії, яких не можна погодити з незалежністю цієї держави.

„Форін Офіс" повідомляє, що ніччю з пятниці на суботу анґлійський амбасадор у Берліні зложив енерґійний протест проти засобів, яких Німеччина ужила у відношенні до Австрії.

ГІТЛЄР ВІДЛЕТІВ ДО ВІДНЯ.

В суботу рано канцлер Гітлер відлетів літаком з Берліна. Після десятої години причалив він на летунському майдані Обервізенфельд у Мінхені, звідки коло 12-ої години вполудне виїхав самоходом.

ПРОКЛЯМАЦІЯ ГІТЛЄРА.

В суботу в 12-ій годині вполудне міністр пропаґанди Гебельс відчитав перед мікрофоном проклямацію канцлера Гітлера, яку передавали всі німецькі радіостанції. У цій проклямації канцлер каже про свою турботу за ту частину німецького народу, що мусіла жити в ладі, який не мав морального права існувати. Система влади в Австрії могла довести колинебудь до грізного випадку, причому Німеччина не могла байдуже глядіти на долю більше як шести міліонів австрійських німців. Усі його заходи, щоб наладнати відносини та поправити положення в Австрії не довели до нічого. Політика Шушніґа не давала людности Австрії змоги свобідно виявити свою волю. Сам німецький нарід в Австрії виступив проти цієї політики. У звязку з цим Німеччина запевнює Австрії свою допомогу і не допустить, щоби людність Австрії не вибрала собі такого державного ладу, якого хоче. Сьогодні німецькі війська входять до Австрії як до братнього народу.

Свою проклямацію кінчить канцлер Гітлер висловом радости, що матиме змогу знову приїхати до країни, яка є його тіснішою батьківщиною.

В обороні Церкви та її Голови.

ПРОТЕСТ ГРОМАДЯН ЗОЛОЧЕВА.

22 установи Золочева (повітові, місцеві і кілька ближчих підміських громад) підписали збірну адресу з висловами найглибшої пошани та відданости, яку переслали на руки Митрополита. Одночасно ці самі установи запротестували проти нечуваної нагінки у варшавському соймі на гр.-кат. Церкву і її Голову.

ЗАЯВА Т-ВА „ЄДНІСТЬ" У БРНІ.

Українське Товариство „Самопоміч Єдність" у Брні ЧСР, на знак протесту проти нечуваного в культурному світі нападу польського посла Войцеховського на Митрополита Андрея висловлює цим Експ. Митрополитові глибоку пошану та відданість.

—о—

З українського життя в Луцьку.

ПАМЯТІ МОДЕСТА ЛЕВИЦЬКОГО.

Людська память коротка. Величній порохон Модеста Левицького, письменника, прихильника музики (зокрема бандури), лікаря й педагога, 16-го травня 1932 р. заповідав, що память небіжчика буде тут завжди жива й що думка українського громадянства раз-у-раз буде до нього вертатися. Проте сталося інакше. Старше українське громадянство все „не мало часу" на такі згадки про небіжчика.

З тим більшою приємністю відмічуємо академію в честь М. Левицького, що її улаштували дня 20-го лютого ц. р. учні 4-ої кляси луцької української гімназії, кляси, якої виховником був небіжчик. Виконавцями цілої програми були учні, за винятком одної точки — продукцій на бандурі.

З увагою вислухало українське громадянство Луцька, що виповнило салю, короткий, але змістовний і добре прочитаний реферат „У память Модеста Левицького" учня Ваплярука. Окремі згадки про небіжчика були навіть зворушливі. Миле враження зробили: деклямація учня Новака („На смерть друга" Старицького), дует Герасименка й Поліщука („Для всіх Ти мертва", музика Левицького) під акомпаніямент п. Ванджарукової, деклямація Герасименка („Орел" Самійленка), композиції небіжчика на бандуру, виконані п. Білогубовою, прочитаний Бондаруківною твір М. Левицького „Шахтарева драма" та точки, виконані хором учнів під орудою п. Колесниченка. Зокрема треба відмітити успішний виступ у згаданому дуеті учня Герасименка.

Дисгармонію в це симпатичне свято внесло вступне слово сьогоднішнього виховника 4-ої кляси п. Вося (наступника М. Левицького!), звернене до українського громадянства в... неукраїнській мові, а до того ще й про речі, які безпосередньо не вязалися з памяттю М. Левицького.

Слід би побажати п. Восеві більше такту, а учням 4-ої кляси виховника з поважніших професорів-українців, що був би гідним наступником славного українського письменника й патріота.

„ВОЛИНСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНИЙ БАНК".

Загальні збори кредитової кооперативи „Стир" у Луцьку, що відбулися 6-го березня, змінили назву кооперативи на „Волинський Торговельний Банк", й у звязку з цим змінили й деякі інші параграфи статуту.

Зміну сьогоднішньої назви кооперативи на нову підсказало саме життя, дарма, що ця нова назва може видатися декому занадто голосною, як на малу кооперативу. „Стир" упродовж 5 років своєї праці йшов усе вперед і розвивався. Не піддався він ударам кризи, як це сталося з деякими іншими кредитовими інституціями на Волині, і цим подвоїв довіря громадянства до себе. Крім цього, шукаючи собі нових шляхів та нового опертя у сучасній дійсності, „Стир" прийшов до здорової, життєвої думки: обслуговувати наше молоде купецтво, промисл і ремесло, залишаючи опіку над хліборобством іншим банкам.

Але це не означає послаблення звязку з хліборобськими масами. Навпаки, в минулому році, коли „Стир" станув на новий, досі на Волині незнаний шлях, зацікавлення до нього зросло не тільки серед інтеліґенції і міщанства, але й серед селянства, про що свідчить збільшення числа членів за той рік на сто відсотків.

Можна це пояснити новим укладом життя — шуканням нових варстатів праці поза знаними досі, головним чином у ділянці торговлі. „Тіснота", витворена в селі, одних змушує еміґрувати, других кидати землю й хапатися за торговлю та ремесло. За торговлю беруться й ті інтеліґентні міщанські та селянські сини (буває, з середньою і навіть з вищою освітою), які іншої, відповіднішої для себе праці сьогодні знайти не можуть.

„Стир", що пішов назустріч цим молодим людям, викинутим за облавок життя їхніх батьків та дідів, позичками на розбудову нових варстатів праці, і фаховими порадами та моральною підтримкою, приєднав собі не тільки їх самих, але й їхніх батьків та ширше громадянство, що не забуває про долю молодого покоління. Це той ґрунт, на якому має далі працювати „Стир" уже як „Волинський Торговельний Банк". Бажане булоб, щоб це зацікавлення громадянства новим банком зростало й щоб громадянство вступаючи в члени та вкладаючи в ньому свої ощадности давало йому змогу усе ширше розгортати свою працю.

Мусимо тут згадати й про те, що „Стир" робить заходи, щоб здійснити думку про безпроцентові позички із спеціяльного фонду, що його самі члени запропонували створити з безпроцентових вкладів. Цього роду позички призначалиб у випадках, коли булоб особливо потреба підтримати когось з надійних молодих купців.

З подібною метою загальні збори збільшили розмір позичок до тисячі золотих.

Булоб дуже бажане, щоб новим „Волинським Торговельним Банком" зацікавилися найширші кола українського громадянства на Волині.

В. П.

З сенату.

„НЕМА УКРАЇНСЬКОГО ХЛІБОРОБА".

У вчорашньому числі подали ми коротке звідомлення з нарад сенату над буджетом міністерства хліборобства та земельних реформ. У дискусії над цим буджетом промовляв сен. Дзедушицький, що у частині своєї промови відповів на промову сен. Павликовського.

„Найважніше — говорив він — щоб хліборобства не затроювали політикою. Мені було дуже прикро, що п. сен. Павликовський, один з визначніших знавців хліборобства в Галичині, промовляв так, як амбасадор чужої держави або як міністр хліборобства в Україні, чого зрештою сердечно йому бажаю. Те, що ви говорили про екстермінаційну політику, йде хіба задалеко. Дивна річ, чим симпатичніший промовець, тим його промова більше ненормалізаційна. Коли ви, панове, так будете поводитися, то вирвете нам керму з рук і мусітимемо передати її таким польським максималістам. Нема „українського хліборобства".

Сен. Павликовський: А чому є українці у земельній реформі?

Сен. Дзедушицький: Мало українці купили. Так само ці хліборобські страйки, як тепер виявляється, це був чисто політичний страйк. Булоб добре, якби уряд і в цій справі закидав цю політичну сторінку.

„МІНІСТР СПРАВЕДЛИВОСТИ ПЕРЕОЧИВ НАКАЗ КОНСТИТУЦІЇ".

У пятницю пополудні сенат почав дебату над буджетом міністерства справедливости. В цій дискусії від УПР забирав слово сен. Горбачевський, який обговорив домагання української людности в ділянці виміру справедливости.

На початку своєї промови сен. Горбачевський торкнувся справи кари бичування у звязку з голосами, які у парляменті домагалися завести таку кару у Польщі. Цього домагання не можна підтримати, бо в половині минулого століття кару бичування скасували всюди, де тільки вона була. Якщо вона ще існує формально в Анґлії, то більше як певно її не виконують, бо це образа людської гідности.

Після того сен. Горбачевський говорив про відносини у вязницях на терені західних та центральних воєвідств. Духове життя українських вязнів далеке від ідеалу, що його хотілося б бачити у тюремництві. До вязнів не допускають українських часописів і книжок. І заборона

навіть листування у цій мові. Промовець має на думці вязницю у Познані.

Проект нового закону про адвокатуру дуже розчарував палестру у Польщі. Бо він касує засаду самоуправи і деградує тих адвокатів, що вже сьогодні працюють, не признаючи їм прав, які вони до цього часу мали. Ще гірше виглядає справа з аплікантами. Постанова у цьому проекті, що практиканти, які не відбули судової практики, тратять набуті права, вводить до законодавства, нечувану дотепер у праві, засаду діяння взад.

У дальшій промові сен. Горбачевський торкнувся мовної справи в судівництві. Він ствердив, що на терені львівської апеляції появився обіжник, що суперечить законові з 1924-го року. П. міністр справедливости переочив наказ конституції, бо не видав досі ніякого розпорядку, що поклав би край легковаженню закона, якого допускаються ті, що саме покликані реалізувати закони в житті. В таких умовинах Українська Парляментарна Репрезентація не може мати довіря до особи міністра справедливости і тому відношення українців до буджету цього ресорту негативне.

ГІРКІ СЛОВА НА АДРЕСУ МІНІСТРА СПРАВЕДЛИВОСТИ.

Міністр справедливости Грабовський мусів вислухати на цьому засіданні сенату багато гірких слів. Дуже гостро заатакував його віцемаршал сенату Квасьневський за цілість його дворічної діяльности на тлі відомої краківської справи Парилевичевої і на тлі процесу, що відбувався при закритих дверях, проти адвоката Шуманського. „П. міністр Грабовський — говорив сен. Квасьневський — є першим міністром справедливости у Польщі, що мусів ужити аж судової скарги з приводу закидів етичного й морального характеру, які йому поставили. Не входжу в суть цих закидів, бо справа ще в суді, але домагаюся, щоб найвищий представник справедливости вимірив собі справедливість такою самою міркою, як іншим громадянам.

Закінчуючи свою промову, сен. Квасьневський сказав: „Час урядування п. Грабовського основно причинився до дальшого ослаблення авторитету судівництва і довіря громадянства до виміру справедливости. Інтерес держави, спертої на законности, вимагає, щоб п. Грабовський якнайшвидше зійшов зі становища, яке займає".

Сен. Бечкович теж не щадив гострих слів на адресу міністра і закінчив свою промову словами: „Обтяжую вас, пане міністре Ґрабовський, перед громадянством і перед гарною традицією польської магістратури так величньо відновленої разом з добутою незалежністю".

—o—

ВІДГУКИ ДНЯ.

Далекий грім.

Живеш менше чи більше спокійно, тягнуться ліниво будні як вагони вантажного поїзду під гору, на дворі ні сонце ні дощ — а так собі, сіро, нудно і нараз — грім! Не конче близько, не конче сильно, але грохіт грому потрясе всім: починаєш жити менше чи більше нервозно, вантажний поїзд буднів дудонить згори, а на дворі раз зливний дощ, раз сонце зпоза хмар — залежно від того, як хто на небо дивиться. А як тоді і величини зміняються! Те що вчора було далеке і незначне — нині виростає до розмірів Шпрехера камениці, а що вчора було хмародером — нині стає мале мов вугляна буда на театральній площі.

Чим той грім ближчий, тим ріжниці більші, але виступають вони маркантно навіть і тоді, коли той грім далеко — як звідси до Відня.

Саме апропо Відня...

Ненадійно в божебудепрокровительну столицю вдарив берлінський грім. Ті, що сиділи при радіоапаратах кажуть, що аж іскри пішли. Гітлерівці захопили владу в Австрії, канцлер Шушніґ збільшив число визначних емігрантів, виїхавши до Чехії, а міністр Сейс став канцлером, збільшивши число підчинених Гітлера. Німецьке військо ввійшло в границі Австрії на запросини канцлера Сейса, щоби держати спокій і — очевидно не могло відмовити. Австрійське військо дістало наказ тільки приглядатися.

— Ах, як вони це спритно зробили! — захоплювався член одної нашої дуже демократичної партії, — знаменито! Що за помисл. Тільки німці щось такого потраплять!...

Отже це не є правда. Німці назагал народ нетворчий, зате вміють уліпшувати чужі винаходи. По перше ідея запросин чужої армії до свого краю не зродилася в Німеччині, а в Большевії. Трудящі маси України, Вірменії і Грузії запросили свого часу червону армію разом з чрезвичайкою до своїх країв, що може посвідчити Юрко Коцюбинський (коли загалом ще може свідчити!). По друге — наказ, щоби австрійська армія тільки приглядалася — теж не новий. Дістала свого часу такий наказ і українська армія, коли Денікін їшов на Київ, „Не стріляти, але й не пускати!" — стояло чорне на білім і... Денікін увійшов до Києва.

Зате німці уліпшили оба винаходи, що й видно і по формі запросин і по способі маршу в глибину Австрії. Напевно все списали, покатальогували і порозприділювали. Тяжкий, але небезпечно солідний нарід!...

Берлінський грім потряс нашим буднем, але дуже незначно. Щонайвище збудив приспані в останніх часах ширші ґео-політичні комбінації.

— Я вам кажу, Мусоліні зле вийде на тім. Тепер черга на південний Тироль...

— А Чехія? Судетські німці, думаєте, будуть мовчати!?

— А Мадярщина кинеться на Закарпаття...

— Інтервенція в Большевії як два а два чотири...

— Тоді Японія...

Одним словом велика політика...

Але є дещо з малої.

— Скажіть мені, панство, що буде з жилами з Австрії?! Адже це був для них правдивий азиль!

— Знов залізниці зароблять. Спеціяльно польські. Будуть вертатися назад.

— В такому разі Галичина дістане мінімум сто тисяч нових мешканців, що не тільки схочуть хліба, але й масла до нього.

Отак сплітається велике з малим, а все через грім серед тихого, мрячного дня.

Хто його знає, може за кілька днів знову вернемось до сірих буднів, а може ще більше віддалимось від них.

Не вгадає цього ні Гітлер, ні Чемберлен, ні інший Блюм, хіба... що передтим списали все докладно і прибили печатку.

Галактіон Чіпка.

НОВИНКИ.

— Філія Союзу Українок у порозумінні з Українським Гігієнічним Товариством відкриває з днем 15. березня ц. р. **гігієнічний курс.** Показується пекуча потреба такого курсу. Курс триватиме 4 тижні, виклади відбуватимуться 4 рази в тиждень у вечірніх годинах. Оплата за науку на курсі 2 зол., вписове 50 сот. Зголошуватися можна кожного дня від год. 8—15, в домівці С. У. Сикстуська 46. Виділ Філії пригадує, що ширші сходини членок відбудуться **у вівторок,** 15. ц. м. в год. 18-ій, з рефератом д-ра Е. Ю. Пеленського на тему: „Українська література в 1937 р." 582

— Вистава пластових памяток. Заходом Історично-Культурного Відділу Музею при Науковім Товаристві ім. Т. Шевченка у Львові уладжено Виставу пластових памяток. Відкриття вистави відбудеться в неділю, 13. березня ц. р. в год. 12. при вул. Потоцького 48, І. пов.

— Комунікат Союзу Професійних Музик „СУПРОМ" у Львові. Рада „СУПРОМ-у" подає до відома що привіти, прислані з нагоди ювилею Василя Барвінського, які наспіли вже при першому із циклю плянованих концертів, переховуються в секретаріяті „СУПРОМ-у. Ці привіти оголосимо підчас останнього (оркестрового) концерту разом зі всіми іншими що до того часу наспіють. Адреса „СУПРОМ-у": Львів, Шашкевича 5.

— Панахида по Тарасові Шевченкові відбудеться в неділю 13. ц. м. в год. 13 (1. вполудне) у православній церкві у Львові, вул. Францішканська.

— Безплатні премії дістають покупці дешевих книжок. Докладні інформації, катальоги, списи і т. д. висилає даром **Книгарня Шевченка, Львів, Ринок 10.**

— Заборонили співати „Заповіт". Читальня „Просвіти" в Трушевичах повіт Добромиль, внесла до староства подання на дозвіл улаштувати Шевченківський концерт дня 10. березня ц. р. В програму концерту входила між іншими точка „Заповіт". Староство в Добромилі дало, що правда, дозвіл на той концерт, одначе заборонило співати „Заповіт". Це, здається, перший випадок на наших землях, щоб заборонили співати „Заповіт" у часі Шевченківських роковин. Читальня в Трушевичах перша в Добромильщині розпочала Шевченківські роковини в цьому році і тому це перша заборона. Не виключене, що всім іншим читальням заборонять співати „Заповіт" пізніше.

— Відділ Господарської Ради у Станиславові. Президія Господарської Ради Східної Галичини на засіданні 10-го березня ц. р. ухвалила створити відділ Господарської Ради у Станиславові. Управу цього відділу доручили президентові Станиславова м-рові Котлярчукові.

— Наглі суди у Польщі? З уваги на те, що в останньому часі дуже поширився бандитизм на терені цілої Польщі, в міністерстві справедливости обмірковують справу оголошення наглих судів на терені цілої держави, аж доки положення під цим оглядом не поправиться.

— Велике віче в обороні прав адвокатів у Львові відбудеться в понеділок 14. ц. м. в год. 7.30 вечором у т. зв. жовтій салі торговельно-промислової палати при вул. Булярда ч. 5. На вічу будуть промовляти адвокати: проф. д-р В. Старосольський, д-р Ст. Дреневич і д-р З. Гельман та представник адвокатських аплікантів.

— Вільні посади для лікарів. Бюро праці при окружній лікарській палаті у Львові повідомляє, що між іншими є вільне місце лікаря рентгенольога в загальному шпиталю у Грубешові і начального самоуправного лікаря у Грубешові, 8 вільних місць у кремянецькому повіті, вільне місце в Потурині пов. Томашів, у Барановичах, у Дублянах, к. Самбора, Тісній пов. Лісько у Шклі пов. Яворів: домашнього лікаря суспільної обезпечальні у Бродах і Барановичах і вільне місце в Тисьменииці й Острові к. Барановичі. Крім того є кільканацять вільних місць у середущій і західній Польщі. Ближчі інформації дає секретаріят бюра праці, вул. Конопніцької ч. 3. від год. 7—8. вечором.

— Львівська хроніка. Перед кількома тижнями 50-літний робітник В. Гайдель (Ломана 5) дістався підчас праці між колеса фабричної машини і від того часу терпів на сильні болі голови. Під впливом нервового розстрою намагався він учора повіситися, але його врятували і відвезли до лічниці. — При вул. Сакраменток 2) помер нагло 66-літній поштовий контрольор Іван Гойко. — При вул. Казимирівській зударився трамвай ч. 2. з вантажним автом. Авто і трамвай частинно ушкоджені. — Вчора арештували кишенкового злодія 39-літнього Михайла Левицького (Бічна Граничча 5).

— Смерть у поїзді. В поїзді, що їхав з Бориничі до Львова, померла нагло підчас породу 37-літня жінка Ю. Сметанська з Поторич, пов. Жидачів.

— Злодії до Берези Картуської. До табору в Березі Картуській адміністраційна влада вислала злодія Франца Крета з Пишковець, пов. Бучач, який дався добре в знаки населенню.

— Не вільно жінки підписувати на вексаї. Перед окружним судом у Коломиї відбулася розправа проти купця Ісаака Крамера за те, що підписав на двох векселях свою жінку Фриду. Крамер не викупив тих векслів, а його жінка закинула неавтентичність свого підпису на векслі. Купець боронився тим, що жінка уповажнила його підписати вексель. Суд засудив купця Крамера на 8 місяців вязниці.

— Ексмісія ґр. Вельопольської. Городський суд у Варшаві розглядав справу ексмісії ґр. Вельопольської, арештованої перед кількома місяцями в Берліні під замітом шпигунства. Вельопольську хочуть ексмітувати з її мешкання

при вул. Алеї Шуха тому, що вона залягає від кількох місяців із чиншом. Адвокат Вельопольської заявив, що нічого про цю справу не знає, бо підсудна сидить від кількох місяців у вязниці Моабіті. Справу Вельопольської мали розглядати в березні ц. р., але слідство ще не скінчилося. Муж мусить усі фонди призначити на оборону. Суд узяв під увагу незвичайні умовини і вирішив ексмісію, але відложив її виконання до 1. січня 1939. р.

— Знищення від буревію у Гдині і Данціґу. Буревій, що лютував над Балтійським Морем, поперервав електричні проводи в Данціґу і Гдині, понищив телеграфічні стовпи, стодоли, шопи і частинно доми, з яких позривав дахи. Розбурхане море поробило великі вирви на побережжі у Данціґу.

— Цінні археольоґічні знахідки в Римі. Підчас археольоґічних розкопок коло вівтаря Августа знайшли середущу частину вівтаря і відкрили фризи, що прикрашують вівтар. Відкриття має велике значіння для історії мистецтва.

— День позиченої книжки. Тому, що в Англії є теж багато людей, які не люблять віддавати книжок, виринула там недавно цікава думка уладжувати „день позиченої книжки". Цього дня кожний повинен переглянути свою бібліотеку і всі позичені книжки віддати власникам. „Добре — пише один англійський часопис — але що зробити з людьми, які вже забули, від кого позичили книжки."

— Таємний замах на совітського достойника. На шляху Київ—Москва на стації Конотопи дійшло до катастрофи поспішного поїзду, що цовсім розбився. Причиною катастрофи було розкручення рейок. Згаданим поїздом їхав високий совітський достойник, якого прізвище тримають у тайні. Тому, що вже в Києві чекісти зберігали всі можливі заходи безпеки, — здогадуються, що поїздом їхав дійсно високий совітський достойник і большевики боялись атентату.

— Ріжні вісти. В Марсей якісь грабіжники ограбили на вулиці льондонського промисловця, який мав при собі 650.000 фр. у швайцарській валюті. — Число безробітних в Англії зменшилося на 17.000. — Князь і княжна Віндзору вибираються на Рівієру, на якій перебудуть два тижні. — Папа Пій XI. дав укінці дозвіл на подружжя альбанського короля Зоґу з графинею Апоні. Вінчання відбудеться в Тірані 27. квітня. — У Вотерфорді покінчив самогубством найстарший американський карикатурист Мак Дуґоль, який мав 80 літ. — У Каїрі помер на удар серця премієр Тевфік-Несім-паша, б. єгипетський премієр.

— Веснянок, угрів, акни, всяких дефектів шкіри, позбудетеся, пані, в Інституті **„Космео"**, Миколая 7. 143 :—7

— Усуньмо сліди віку. Поборювання слідів віку повинно бути звернене передовсім на раціональний вирдкий. Тут не поможуть ніякі косметичні засоби, коли будемо легковажити справу постачання організмові потрібних йому складників. Перед кожною їжою вживаймо ефсьних помаранч. В їх соку і масній найдемо молодість і здоровля.

— Пан дому ...засів до стола і вже почав тарабанити пальцями по столі. Певне встав лівою ногою і з'ява нього саме ніні приладження снідання тривало дещо довго. Властиво, кава давно вже могла стояти на столі, коли б не була готова мішанка кавова ЕНРІЛЬО. Бо вона вже змелена й надається зараз таки до вжитку. Вистане зварити Енрільо у трьох хвилинах, всипуючи до кипучої води, а приладжена в цей спосіб є готова смакує так знаменито, що навіть найбільш прикрі гумори поправляються, випивши її на сніданні.

―o―

‡ Посмертні згадки.

Інж. Юліян Фільварків, ст. радник держ. залізниць, б. сотник У. Г. А. та довголітній член Українського Технічного Товариства, помер у Львові по короткій недузі дня 11. лютого ц. р. полишаючи по собі щирий жаль у всіх знайомих, товаришів і підчинених службовиків, про що свідчили численні делеґації з вінками зі Стрия, Самбора та Перемишля, які віддали Покійному останню прислугу. В. И. П.!

―o―

Нові книжки й журнали.

L' APICOLTORE MODERNO Rivista mensile illustrata. Anno XXIX. N. 2. Febbraio, 1938. Torino.

Останні вісти.

БЛЮМ ТВОРИТЬ УРЯД НАЦІОНАЛЬНОЇ ЄДНОСТИ.

На засіданні парляментарної соціялістичної групи Блюм заповів, що як тільки дістане апробату Соціялістичної Національної Ради, почне робити заходи, щоби створити кабінет Національної Єдности. З уваги на міжнародне положення він занехав думку про уряд Людового Фронту. Він хотів би довести до того, щоби в його новому уряді були без винятку представники всіх політичних відтінків.

Така заява Блюма була великою несподіванкою для парляменту. Багато послів підкреслює безінтересовність Блюма, який інтереси держави поставив вище партійних інтересів, але серед багатьох панує думка, що уряд Національної Єдности мав би більші вигляди, якби його творив політик, що не брав участи у політичному житті останніх місяців так, як Блюм.

Зі судової салі.

ДОНОС НА СВЯЩЕННИКА ДО КУРАТОРІЇ.

В суботу 12. ц. м. відбулася апеляційна розправа проти двох братів москвофілів з Гійча, пов. Рава Руська, а саме: Івана Івануса і Гриня Івануса, які зробили донос до шкільної кураторії на свого пароха о. Івана Тарасовича, що, мовляв, він бє діти підчас науки релігії та називає їх ще нецензурними словами. Наслідок цього

доносу був такий, що шкільний інспектор у Раві Руській заборонив о. І. Тарасовичеві вчити далі дітей релігії. Тому справа опинилася в городському суді в Раві Руській, куди покривджений о. І. Тарасович вніс акт обвинувачення проти обох згаданих москвофілів, які зробили донос головно тому, що наслідком понад 20-літньої інтенсивної праці о. І. Тарасовича в Гійчу москвофіли втратили всі впливи. Одначе суд уневиннив обох обвинувачених від вини і кари, спираючися на зізнаннях трьох шкільних дітей, а саме: Василя та Вол. Івануса (дітей обвинувачених) і Степана Маяка. За те суд поминув зізнання о. дек. М. Дороцького та о. А. Твердохліба, які переслухували шкільні діти у звязку з доносом на о. І. Тарасовича, мовляв, вони байдужі для справи. По апеляційній розправі, суддя Нементовський теж затвердив присуд суду в Раві Руській, — відкинувши доказ з нових свідків.

„КУРЧЕНЄ СЄН ПОЛЬСКОСЬЦІ".

В суботу 12. березня ц. р. відбулася перед апеляційним судом окружним у Львові карна розправа проти Михайла Бориса і Михайла Чорнописького з Маґерова, за провину зі ст. 264 к. к. Цієї провини Чорнописький мав допуститися так, що продав парцелю в Маґерові Анастазії Шеліґа (польці), опісля другий раз продав її піде. Борисові, внаслідок чого Анастазія Шеліґа втратила ґрунт і стан посідання польськосьці, як зазначено в актах, „курчи сєн". Суд по переведеній розправі уневиннив обох підсудних від закиненої їм актом обвинувачення провини. Суд станув на становищі, що перший контракт злаcжений між Шеліґою і Чорнопиським був з огляду на недостачу форми нотаріяльного акту неважний, отже Чорнописький мав право продати цей ґрунт Борисові, а гроші, заплачені Шеліґі звернути їй. Розправу вів суддя Капецький, боронив м-р Б. Зацерковний.

ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО ОУН.

Перед судом присяглих у Львові відбулася розправа проти 19-літнього Богдана з Бартатова коло Бібрки, якого прокуратор притягнув до відповідальности за злочин державної зради зі ст. 97 §. кк. (приналежність до ОУН). На основі вердикту присяглих трибунал засудив його на півтора року вязниці з зачисленням арешту.

ПЕРЕД РОЗПРАВОЮ ЗА ОУН У БЕРЕЖАНАХ.

Перед лавою присяглих суддів у Бережанах відбудеться 15. ц. м. розправа проти трьох українців, Рудольфа Панькова, Степана Гнипа та Степана Генега з присілка Ольхова біля Васючина, яких прокуратор обвинувачує за злочин зі ст. 97. § 1. кк. (приналежність до ОУН) і зі ст. 154 к. к. Акт обвинувачення закидає підсудним, що вони вивісили 23. грудня жовто-блакитні прапори з чорною крепою і накликували громадян вшанувати роковини смерти бл. п. Біласа та Данилишина.

Відозви й комунікати.

УКРАЇНСЬКЕ ПАЛОМНИЦТВО НА ЕВХАРИСТІЙНИЙ КОНГРЕС У БУДАПЕШТІ

Комунікат III.

У звязку з оголошеним паломництвом на Евхаристійний Конгрес до Будапешту подаємо до відома, що Світова Організація Подорожей Wagons Lits i Cook, вистаралася для вигоди наших паломників ще три посередні категорії участи в паломництві. У висліді цього можливости участи є такі:

I. кляса в ціні 122 зол. обіймає переїзд III. клясою залізниці через Лавочне до Будапешту, пять днів побуту в Будапешті з нічлігами в кімнатах 2. і 3-особових, трикратний харч денно (на снідання: кава з булкою і маслом, на обід 3 страви, на вечеру 2 страви).

II. кляса в ціні 95 зол. обіймає переїзд III. клясою, пять днів побуту в Будапешті з нічлігами у збірних кімнатах без ліжок, тільки на сінниках і соломяних подушках та трикратний харч денно (на снідання: кава й булка, на обід 3 страви, на вечеру 1 страва).

III. кляса в ціні 72 зол. обіймає переїзд III. клясою, пять днів побуту в Будапешті з нічлігами у збірних кімнатах без ліжок, тільки на сінниках і соломяних подушках та трикратний харч денно (на снідання кава й булка, на обід 1 страва, на вечеру 1 страва).

IV. кляса в ціні 56 зол. обіймає переїзд III. клясою і 5 днів побуту в Будапешті з нічлігами у збірних салях на сінниках і соломяних подушках без харчу.

V. кляса в ціні 45 зол. обіймає тільки сам переїзд III. клясою без приміщення та без удержання.

На загальне бажання речинець оголошень продовжуємо до 31. березня ц. р. При оголошенні учасники I-ої кляси складають задаток у висоті 30 зол., II-ої кляси 20 зол., III. IV і V-ої 10 зол. Кожний учасник повинен зложити: а) довід особистий з потвердженням громадянства або давній пашпорт, б) довід місцевого старости на виїзд за границю (мешканці Львова посвідчення замешкання), в) дві знимки, ґ) мужчини до 50 літ військову книжечку.

Кожний учасник оплачує пашпорт у ціні 25 зол. і конґресову карту в ціні 12 зол. Учасники одержать програму Конґресу в українській мові.

Управа Марійського Товариства Молоді
Львів, вул. Сикстуська 39 a.

Спорт.

ЗІЗДОВИЙ БІГ ІЗ ПЕРЕХРЕСТЯ.

Філія КЛК Ворохта відбула 15. лютого ц. р. зіздовий біг на 2 км. з гори Перехреста. Участь у бігу взяло 20 молодих гуцулів. Висліди бігу: 1) М. Бойчук 2.24, 2) Хомин Д. і Щербюк 2.30, 3) Розалюк Дмитро 2.31. Дальші місця заняли: 4) Мочерняк О. і Сметанюк, 5) Самвнюк А., 6) Дедерчук Микола й Онуфрак Ю., 7) Сметанюк Ю., 8) Капитанчук Василь, 9) Дедерчук І., 10) Онуфрак Іван, 11) Іроденко Ю., 12) Мочерняк Вас., 13) Ільтук Д. і Дедерчук Гаврило, 14) Щербюк Б., 15) Чепищак Петро, 16) Лупаща Федір.

Судді при старті: Мочерняк Василь і Ільтук, на меті: О. Сояка і Мочерняк Гриць.

Біг на 12 км. Біг на 12 км. за відзнаку спортову, який відбула філія КЛК-Ворохта 15. лютого ц. р. дав такі висліди: 1) Капитанчук Василь 1:02:11, 2) Семен Лукин 1:04:17 (срібна), 3) Сметанюк Юра 1:05:15 (срібна). Дальші місця здобули: 4) Онуфрак Юра (срібна), 5) Онуфрак Іван (бронзова), 6) Мочерняк Василь (золота), 7) Дедерчук Гаврило (золота), 8) Ільтук Петро (бронзова), 9) Щербюк Б., 10) Дедерчук Ю., 11) Дедерчук Іван, 12) Іроденко Юра, 13) Розалюк Дмитро, 14) Мочерняк О., 15) Щербюк В., 16) Сметанюк Ю., 17) Савчин Мик.

Судіювали: М. Бойчук і Мочерняк Г.

ФУТБОЛІСТИ УКРАЇНИ ЩЕ ВІДПОЧИВАЮТЬ

З уваги на погану погоду футболісти України виходять ще цієї неділі на тренінґ і змагання товариський метч не відбудеться.

Театри.

Великий Театр:

Неділя 13. III. год. 3.30 попол. „Пан Йовіяльський"; год. 7.30 „Дівоче Танго".

Понеділок 14. III. год. 7.30 „Дівоче Танго".

Вівторок 15. III. год. 8. Симф. Концерт Львівської Фільгармонії: Любов Колесса, Берднер.

Середа 16. III. год. 7.30 веч. „Дівоче Танго".

Театр Ріжнородностей:

Неділя 13. III. год. 12 полуд. „... мистецьки Бах; год. 3.30 „Тітка Карла"; год. 7.30 „Тітка Карла".

Вівторок 15. III. год. 7 і 9.15 „Тітка Карла" з Е. Бодом.

Середа 16. III. год. 7 і 9.15 веч. „Тітка Карла" з Е. Бодом.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича

СТРИЙ:
13. III. Орлення.
14. III. Під кураторією.
15. III. Орфей у пеклі.
16. III. Лісова пісня.
17. III. Процес Мері Деген.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЗУКІВ:
13. III. Гетьман Полуботок.
РОГАТИН:
14. III. Гетьман Полуботок.
15. III. Мазепа.

КІНА.

АПОЛЬО: „Бурея́й“ екзот. фільма.
АТЛЯНТИК: „Жінки над пропастю“.
БАЛТИК: „Заборонене щастя“.
ВАНДА: „Кров на морі“, „Кохана ромоська“.
ҐРАЖИНА: „Від вівтірка до четверга“ та „Мастні глупоти“ — Флїп і Флоп.
ЕВРОПА: „Я вінувата“.
КАСИНО: „Еспанський метелик“ (Дж. Мекдональд).
КОПЕРНИК: „Шулерів роман“ із Сашем Ґтрі.
МАРУСЕНЬКА: „Я вбив“ і колірова гротеска.
МЕТРО: „Пенні“.
МІРАЖ: „Танцюючий пірат“.
МУЗА: „Панове з товариства“.
ПАКС: „Гальна“.
ПАЛЯС: „Обожана“ з Мартою Еґерт.
РАЙ: „Місячна соната“ (Падеревський).
РІЯЛЬТО „Не вір мужчині“.
СВІТ: „Пострах опери“; „Великий цвит“.
СТИЛЛВЕ: „Прем'єра“ та ревія.
ТОН: „Князь і прошак“.
УЛЕКА: „Клявенки і лазурі“ та ревія.
ХИМЕРА: „Улан кн. Йосифа“.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5)
Еспанія — Валенсія, Ґранада.

ФОТОПЛЯСТІКОН „Святовід“ (Пасаж Гавсмана ч. 7): „Канада“.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 13. березня 1938.

8.00 Сиґнал часу; 8.20 Про ярі засіви; 8.40 Музика з пл.; 8.50 Марновані скарби села; коло год. 10.20 Симф. музика з пл.; 11.30 Репортаж із життя; 12.03 Симф. поранок; 13.00 Із львівських наукових варстатів; 13.30 „У дитячій кімнаті“ розр. музика, орх., вок. квартет; 14.45 Для села: Огляд ринків рільних продуктів. Музика з пл.; Вихований хліб. Дещо про себе. Роботи на провесні; 15.45 Для дітей: „Пригоди Мартинка Майстерчика“ Ст. Темерсона. Музика з пл.; 16.05 Камер. концерт форт., віол.; 16.40 Анекдоти та життя; 17.00 Підвечірок при мікрофоні: смичк. інстр., п'єсенька, концерт ксильофону; у перерві в год. 17.35 Хвилина біля студії; 19.00 Театр Уяви: „Турнір у Перпіньяні“ імаґінаційний репортаж Еске-Хойнського; 19.35 Ріжні. Гавенка; 20.00 Оживаюче передмістя: веселі пісеньки, квартет, гармонійка. Пора: 20.35 21.00 Спорт; 20.40 Політ. огляд; 20.50 Веч. дневник; 21.15 Геть із хмарами, вес. авд.; 22.00 Оповідання про Бетовена: „Безсмертна любов“; 22.50 Ост. вістки; 23.00—23.30 Розр. музика з пл.

Понеділок, 14. березня 1934.

6.15—8.00 Раннішня авдиція; 11.15 Для шкіл: Як учаться дівчата у ремісничій школі; 11.40 Музика з пл.; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Сіґнет й оркестра з пл.; 14.30 Легка музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Трохи пісні, трохи слова; 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 З піснею по світі; 16.15 Розр. музика, орх. мандолін.; 16.50 Актуальна гутірка; 17.00 Вальси віденських і виноходів; 17.15 Форт. ресітль Сарі Ґір, мадярської піяністки у прогр. Листові твори; 17.50 18.50 Спорт; 18.10 Транскрипції Шопена та Бетовена, пл.; 18.25 Літературні хвилини; 18.55 Програма на завтра; 19.30 Чи жіночі організації мають змогу істнувати; 20.00 Розр. концерт: орх., спів; у перерві коло год. 20.45 Веч. дневник; 21.40 Літературні новини; 22.00 Концерт симф. орх.; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Із життя великої співачки, муз. репортаж із плит.

Вівторок, 15. березня 1938

6.15—8.00 Раннішня авдиція. 11.15 Для шкіл: Про Ванду коротичку. 11.40 Співають Нінон Валлін і Адам Крабе, пл., 12.03 Полуднева авдиція, 13.45 Камер. концерт із пл., 14.30 Легка музика з пл., 14.55 Біржа, 15.00 Фрагм. з пов. І. Ляма „Коровар у Галичині“, Музика з пл., 15.25 Біжучі вістки з міста та провінції, 15.30 Господарські вістки, 15.45 Великий самоук Юрко Стефенсон, авд. для старших дітей, 16.10 Фін.-госп. актуалії, 16.20 Орх. концерт, 16.50 19.50 20.55 Актуальна гутірка, 17.00 Камер. музика, 17.50 Тайни салітри, 18.00 18.50 Спорт, 18.10 Три знаки запиту, 18.20 Кольпортерським шляхом, 18.40 Рисами на Висову, фейл. 18.55 Програма на завтра. 19.00 При літер. столику, гутірка молодих письменників, 19.30 Мішаний хор, 20.00 Розр. концерт, два форт., 20.45 Веч. дневник, 21.00 Ап. Шелюта: Фаличковська сопр., форт., віол., 21.45 Танц. мельодії, орх., рефрени. 22.50 Ост. вістки, 23.00—23.30 Концерт балалайок.

Середа, 16. березня 1938.

6.15—8.00 Раннішня авдиція, 11.15 Для шкіл: Природнича загадка; Фрагм. із сюїти П. Чайковського „Горіхохрустанка“ пл., 11.40 Мендельсон: Фрагм. з музики до „Сну літньої ночі“, пл., 12.03 Полуднева авдиція, 13.45 Інформаційна газетка в українській мові, 13.55 „В Еспанії“ пл., 14.30 Легка музика з пл.; у перерві в год. 14.40 Конкурсова авдиція ККО, 14.55 Біржа, 15.00 Фрагм. із пов. І. Ляма „Коровар у Галичині“. Музика з пл., 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції, 15.30 Господарські вістки, 15.45 Хвилина читань для старших дітей, 16.00 Куток мови, 16.15 Розр. музика у вик. орх., 16.50 19.50 Актуальна гутірка, 17.00 Боротьба держави з ворожим летунством, 17.15 Сонати на віол. і форт., 17.50 Гігієна шкіри на весну, 18.00 Господарські вістки, 18.10 П. Дюкас: „Учень чорнокнижника“, симф. орх., пл., 18.20 „Кривда“ авд., 18.50 Спорт, 19.00 „Операція“ Рожера Мартен дї Ґар, 19.20 Самотина старости, 20.00 „Любов в опереті“ легкий концерт із участю Стефанії Стадник, Б. Межевського, форт., конферансієр; у перерві в год. 20.20 Куток гумору, 20.45 Веч. дневник, 21.00 Шопенівський концерт, 21.45 Непроминаюча краса поезії, 22.00 Популярна оп. музика, симф. орх., спів, 22.50 Ост. вістки, 23.00—23.30 Розр. музика з пл.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 13. березня 1938.

БЕРЛІН 20.00 21.00 Розр. концерт, військова орх., 22.30 Розр. музика; БІЛГОРОД 18.30 19.00 Хор, 20.00 Нар. пісні; БРЮСЕЛЯ ФР. 21.30 22.00 23.00 „Корнвільські дзвони“ оп. Плянкета; БУДАПЕШТ 12.30 Увертури та балет. музика, оп. орх., 15.45 16.50 17.45-18.00 Мад. нар. пісні у супр. циг. орх., 19.00 21.40 Циг. музика; ВІДЕНЬ 11.45 12.00 Балади у вик. хору, 15.40 Камер. музика, 18.00 Вес. авд., 18.25 Лешетарські пісні, 19.00 Скрипка, 19.40 20.00 Колись і нині, попурі, 21.25 22.00 Концерт на форт. і орх. б-дур Брамса; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 20.00 Вагнерівський концерт, 21.15 Симфонія ч. 2 ц-дур Шумана; КОШИЦІ 18.00 Словно-муз. монтаж; ЛЯЙПЦІҐ 18.00 19.00 20.00 21.00 „Трістан і Ізольда“ оп. Вагнера; МІЛЯНО 17.00 18.00 19.00 Симф. концерт, 21.40 Хор, 22.15 Марші й вальси; ПРАГА 19.00 Військ. орх.; 20.30 21.00 Галевий вечір; РАДІО ПАРІ 19.45 Пісні, 20.00 Сцена, 21.30 22.00 23.00 Симф. концерт; РИМ 21.00 Розр. концерт, 22.00 Комедія; ФЛЬОРЕНТІЯ 15.30 18.00 „Джоконда“ оп. Понкієллї.

Понеділок, 14. березня 1934.

БЕРЛІН 18.00 Щось для кожного, орх., 19.10 Танки з усього світа; БІЛГОРОД 19.45 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 12.05 Форт., 12.40 Віол., 18.30 Циг. музика, 20.10 21.00 22.00 Концерт із Муз. Академії; ВІДЕНЬ 18.45 Концерт хору, 18.55 19.00 20.00 21.00 22.00 Вечір опер: „Дзвамілет“ оп. Бізета, „Іван Сергеєвич Тарасенко“ оп. Зайбгофера; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Муз. всячина, 15.15 Нар. пісні, 18.25 Пісні нім. пісень Г. Вольфа, 21.00 22.00 Симф. концерт; КОШИЦІ 18.30 Нар. пісні; ЛІОН 21.30 22.00 23.00 „Звесь-флейтист“ Джаяне; МІЛЯНО 17.15 Форт., 21.00 22.00 „Генрих IV“ ком. Піранделлі, опісля розр. музика; РАДІО ПАРІ 18.00 Орх. концерт; РАДІО РОМАНІЯ 21.10 Нар. пісні; РИМ 17.15 Розр. музика, 21.00 Віол., 22.00 Оперетові мельодії; СТОКГОЛЬМ 22.15 „Тангайзер“ оп. Вагнера (II. дія).

Вівторок, 15. березня 1938.

БЕРЛІН 19.10 Розр. музика, 20.00 Веселі мельодії; БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, 20.30 21.00 Камер. музика, 22.15 Скрипка; БУДАПЕШТ 12.30 Оп. орх., 15.30 Молодь співає, 22.00 Циг. музика; ВІДЕНЬ 10.50 Скрипка й альт, 15.15 Для дітей, 17.35 Віол., 19.50 20.00 „Цірео“ муз. авд., 22.20 Камер. концерт; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки, 18.00 Спів; МІЛЯНО 17.45 Форт. дует, 21.00 22.00 Симф. концерт; ПАРІ ПТТ 21.30 22.00 23.00 „Монсіє Бокер“ романт. оп. Месажера; ПРАГА 15.15 Дутий квінтет, 17.30 Соната Авєнана на скр. і форт.; РАДІО ПАРІ 21.15 22.00 23.00 Театр Уяви „Ля лінер“ драма Дюгамеля; РИМ 17.15 Форт., 21.00 22.00 23.00 „Кавалерія Рустікана“ оп. Масканьї, „Імпресаріо ін ангустіє“ оп. Чімарози.

Середа, 16. березня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Тріо д-дур Бетовена, 18.00 Розр. музика, 20.00 Симфонія ч. 6 а-дур Брукнера, 21.00 „На стрічу весни“ розр. концерт; БІЛГОРОД 20.30 21.00 Гумор, 21.30 22.00 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 12.05 Вок. концерт, 17.00 Циг. музика, 21.20 Орх. концерт; ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 17.30 18.00 Шенбергові твори, сол., 19.25 20.00 21.00 Симф. концерт; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.15 Крайцерова соната Бетовена, 22.30 Мала соната Вельтера; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки; МІЛЯНО 17.15 Танц. музика, 21.00 22.00 23.00 „Вертер“ оп. Масенета; ПРАГА 14.00 Пісні, 18.05 „Звел Лабе“ пісні, 19.25 На привіт весни, розр. концерт; РАДІО ПАРІ 21.30 Скрипка, форт., 22.00 Фразні у пісні; РИМ 17.15 Скр. ресітль Бевара, 19.40 Розр. музика, 21.00 22.00 Симф. концерт; ФЛЬОРЕНТІЯ 20.20 21.00 22.00 „Циганська музика“ оп Легара.

БІРЖА.

Львів, 12 березня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельґи бельґ. 89·37, 88·9, Долари американські 5·27·00, 524·50, Долари канад. 5·26·50—5·24·00, Фльорени гол. 293·64—291·90, Франки фр. 16·86—16·41, Франки швайцарські 122·70—121·90, Фунти анґл. 26·51—26·35, Ґульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 17·50—16·50, Кор. дан. 118·10—117·45, Кор. норв. 133·18—132·20, Корони шв. 136·49—135·50, Ліри італ. 22·00—21·00, Марки фінлянд. 11·72—11·30, Марки нім. 103·00 — 98·00, Шилінґи австр. 89·00—84·00, Тель Авів 26·20—25·95, Марки нім. срібні 120·00 — 115·00

Акції.

Банк Польський 113·50, Цукор 36·00, Вуголь 31·75, 31·35, Ліпльоп 64·75, Можеїв 13·75, Островець 34·75, Стараховиці 40·00, 38·25, Габербуш 48·25.

Папери

4 і пів проц. внутр. 66·00 66·25, 3 інв. 1 ем. 84·38 серія 93·50 3 пох. інв. 2 ем. 83·38 серія непот. 5. конверс. 70·00 премійн. 4 ·00, 5 консол. 67·75

Тенденція вдержана.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“

Львів, 12. березня 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·45 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак. 3·30 зол.
молоко 18—10 сот.
(яйця копа) 3·45—3·45 зол.

Тенденція на всі артикули сильна. Попит оживлений.

Подяка.

З волі Всевишнього відійшов від нас Найдорожчий наш Брат, Стрийко і Вуйко, бл. п. О. МІТРАТ ТИТ ВОЯНАРОВСЬКИЙ. У тих важких хвилинах бачили ми стільки виявів пошани та любови до Покійного і зазнали стільки помочи й вичливости від багатьох осіб, що почуваємось до обовязку зложити Їм нашу щиру подяку.

Дякуємо передусім Вп. п. д-рові М. Панчишинові та Вп. д-рові Я. Гнідкевичеві за постійну лікарську поміч і опіку до останніх хвилин життя Покійного.

Нашу синівську подяку дозволимо собі зложити **Їх Високопреосвященству Митрополитові Кир Андреєві** за вийняткове звеличання похоронів Покійного тим, що не зважаючи на зимову неґоду, зволили відпровадити Найвищу при виносі тіла з Архикатедрального Храму. Окрему подяку складаємо за вичливість та опіку, виявлену рідні Покійного в цих важких для неї хвилинах.

Щиру подяку складаємо Їх Ексцеленції Кир Никиті та Всесвітлійшим і Високопреподобним Отцям Ректорові Мітратові д-рові Я. Сліпому й о. Мітратові О. Базюкові за відправлення панахиди, архиєрейської Служби Божої та за провід у похоронах. Щиро дякуємо Всч. і Впр. Крилошанам Митрополичої Капітули: о. крил. Гірнякові, о. офіціялові Ковальському, о. прелатові Кунцицькому, о. крил. д-рові Лабі, о. крил. Лишинкові, о. крил. Лужницькому, о. крил. Томовичеві, відпоручникові Епископської Капітули в Перемишлі о. шамб. крил. Гриникові та всьому дуже чисельно зібраному Всечеснішому Духовенству зі Львова і з краю за звеличання Своєю присутністю похоронних обрядів.

Зокрема щиро дякуємо Всч. і Впр. о. офіц. О. Ковальському за ласкаву поміч при уладженні похорону та Впр. о. радн. Д. Семчишинові за постійну духовну опіку в часі недуги Покійного, за Єлеопомазання та уділення останньої потіхи.

Дякуємо Представникам Вірменської Капітули за відправлення Служби Божої та панахиди в часі похорону.

Щиро дякуємо хорові питомців греко-кат. Богословської Академії за участь в архиєрейській Службі Божій та за звеличання співом похорону.

Великою потіхою у нашому смутку був для нас той щирий жаль за Покійним, який відчули ми всі у сердечних прощальних словах Всч. і Впр. о. прал. Куницького та у всіх промовах представників ріжних ділянок нашого національного життя. Щиро дякуємо за ті слова о. Прелатові, щиро дякуємо за промови Впр. о. д-рові Костельникові, представникові Надзірної Ради й Управи Земельного Банку Гіпотечного, Вп. ПП. мец. д-рові М. Волошинові, відпоручникові Центрального Комітету Українського Національно-Демократичного Обєднання, д-рові І. Бриковї, Голові Т-ва „Просвіта“, дир. М. Луцькому, голові Т-ва „Сільський Господар“, дир. М. Творидлові, представникові Української кооперації, пос. д-рові С. Барановї, представникові Української Парляментарної Репрезентації, І. Драганові, відпоручникові установ села Балинці коломийського повіту та інж. А. Мельникові, представникові Центр. Адміністрації Столових Митрополичих Дібр.

Дякуємо численним селянським делеґаціям Кружків „Сільського Господаря“, передусім великій делеґації всіх культурних та господарських установ села Балинці, яка прибула з далекого Покуття віддати останню прислугу свому б. Парохові. Дякуємо балинецьким селянам-делеґатам за привезення і зложення до гробу урни з рідною покутською землею, яку Покійний так дуже любив.

Окрема щира подяка належиться Т-ву „Сільський Господар“ за особливе вшанування памяти Покійного і Т-ву „Сокіл-Батько“ за посилену поміч впорядчиків при вдержанню ладу на похороні.

Всім Приятелям і Знайомим Покійного і всім Громадянам, що взяли участь у сумних похоронних обрядах та виявили тим свою пошану для Покійного, як також тим усім Установам та Особам, що передали нам свої співчуття, складаємо наше щире „Спасибіг“.

РІДНЯ.

Подяка.

Всім, що зволили надіслати слова співчуття та взяли участь у похоронах бл. п. Інж. ЮЛІЯНА ФІЛЬВАРКОВА, а передусім гр.-кат. духовенству: о. проф. П. Хомякові, о. А. Шиплї, о. д-рові Грицьковї за відправи останньої прислуги йому, складають щиру подяку прибиті горем після несподіваної смерти Найдорожчого Мужа і Батька.

Олена Фільварків з дітьми.

РІДНЯ бл. п. о. Мітрата Тита Воянаровського щиро дякує похоронному заведенню „Харіс“ у Львові за взірцеве уладження похорону.

ПОДЯКА ВИКОНАВЦЯМ „ВЕЧОРУ ПОЛІСЬКОЇ ПІСНІ".

Управа Музею НТШ складає оцим щиру подяку усім ВП. Виконавцям програми „Вечору поліської пісні", пп. проф. д-рові Ф. Колессі, Е. Зарицькій, проф. М. Колессі, проф. д-рові Н. Нижанківському та „Українському Студіо-Хорові" за безкорисну участь у цій імпрезі. Вокрема дякує членам СУПРОМ-у за відступлення свого гонорару у висоті 270 зол. на наукові досліди Музею НТШ в терені. 588

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

КОНКУРЕНЦІЙНИЙ Висилковий Дім віс, мануфактури і галянтерії, шукає агентів християн до продажі по селах. Łódź, skrytka 338.

ДО ДОХОДОВОГО, монопольного підприємства шукає українська фінансова установа меткого співробітника-працівника (чку) з вкладом до обороту 4—5 тисяч золотих. Зголошення до „Діла" під „Запорука". 559 1-3

КУПНО - ПРОДАЖ

ДЕТЕКТОРОВИЙ голосник двомагнетовий дуже чутливий зол. 6.— Жарівки від 5—25 ват. 65 сот. „ЦЕНТРАЛЯ ЖАРІВОК" Львів, Ринок 21. 421 4-5

ТРИКОТАРНЯ поручає найновіші віденські моделі, по дуже приступних цінах. Іва Райх, Острівок 11 а. м. 6. 577 1-3

ТІСТЕЧКАРНЯ Фелікс Міхотек вже перенесена до льокалю Ринок 24 (в подвір'ю) тел. 264-59 і поручає свої знамениті вироби. Купую також помаранчеву шкірку. 589 1-5

МЕШКАННЯ

ДО ВИНАЙМУ 2 кімнати і кухня з повним комфортом. Вул. Касельна 11 а. Доорець покаже. 578 1-1

ПРИЙМУ пані з харчем. Сапіжинського 4, II. пов. з ганку, двері ч. 6 (біля філії гімназії). 581 1-1

НАУКА

ШУКАЮ лекції, інтелігентний дім, гімназія, мешкання, частинне удержання. Адміністрація „Успіх". 579 1-2

ПРОФЕСОР приготовляє до матури з німецького, гонорар бере по успіхи. Коперника 14. 583 1-3

РІЖНІ

ДО ТЕРНОПОЛЯ приїхав з заграниці окуліст Д-р ВОРОНИЧ Н. приймає, оперує вул. 3. Мая 3. 417 4-4

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, ниркові, проти усування матиці під гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 37-100

ШАФГАВЗЕН, ЛЬОНЖІН, ЗЕНІТ, ОМЕГА, ДОКСА та ін. годинники найпрецизніше направить фірма Ц. Карпинець, Домініканська 7. Купує золото, срібло.

ПЕЧАТКИ, монограми, ТАБЛИЦІ, виконує найдешевше перше та єдине українське ритівниче заведення ВОЛОДИМИР ЯРОШ, Львів, ул. Сенкевича ч. 3. 502 2-6

УКРАЇНСЬКА КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ що істнує від 20 літ ІВАН МАРІЯЩ, приймає всякі роботи мужеського, жіночого і священичого відділу по поміркованих цінах. Львів, ул. Петра ч. 3. І. 2719 21-30

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Спец. скірн. венер. недуг і косметики

Др. ФІШЕР

б. лікар (асистент) Клінік у Берліні, Праві, Відні орд. КІЛІНСЬКОГО 3 (напроти Від. Кавярні) тел. 251-68. 2143

Український Текстильний Склад

„Manufactura" Львів, Капітульна Площа 3.

подаємо до відома наших Вельмишановних Клієнтів, що найновіші весняні матеріяли на мужеські та жіночі одяги є вже на складі. Радо теж служимо інформаціями про моду добору матеріяй, виробів та десенів. 2-15

НАЙСТАРША ЛЬВІВСЬКА ПРАЛЬНЯ „A LA PARIS"

ТІЛЬКИ Пасаж Гавсмана 6. і філія Глубока 3.

2—3

уладжує до 16. ц. м. передсезоновий

дешевий тиждень реклямовий

хемічного чищення всякої гардероби.

Ціни до 50% знижені.

Вже появився з друку

практичний підручник

гарбарства і кушнірства

зложений **Ярославом Горигорою**

на 154 стор. друку з ілюстраціями, великого формату в твердій оправі.

Ціна примірника з поштовою пересилкою **5·50 зл.**

Висилаємо тільки за попереднім надісланням готівки.

Замовляти у Видавництві „Батьківщина", Львів, Чарнецького ч 8.

СПЕЦІЯЛІСТ КОРСЕТІВ

ГЕРМАН ПІЗЕН

повідомляє Шановних Клієнтів, що ПЕРЕНІССЯ до давнього льокалю при

ВУЛ. ЯГАЙЛОНСЬКІЙ 4

і поручає свій багато засоблений магазин найновіших КОРСЕТІВ і СТАНИКІВ по знижених цінах.

ПРИЙМАЄМО ТАЛЬОНИ Ц. О. Т. -3

Знає тепер цілий світ
Ту рецепту люкри,
Що говорить: Їджте всі
Овочі і цукри.
Без вагання і без тайн
До склепу подайся
Фірми Зигмунт Гляттштайн
Львів, Сикстуська 20.

в домі „Народньої Гостинниці"

БРИТВИ

найліпші, гарантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма

С. ФЕДЕР

ЛЬВІВ Коперника ч. 15 а
„ Сикстуські ч. 7
„ Галицька 16

Купуйте тільки знаної доброти

ГОЛЮБСЬКІ ДЕЛІКАТЕСОВІ СИРКИ

ЕМЕНТАЛЬСЬКІ лагідні в смаку, **ТИЛЬЖИЦЬКІ** пікантні в смаку, **КМИНКОВІ** служать доброму травленню **САРДЕЛЕВІ** побуджують апетит з назвою „POTP", бо це товар поживний і дешевий. Вистерігайтесь фальсифікатів. Домагайтеся всюди, замовляйте у фірмі „ROTR", Golub, Pomorze.

МЕБЛІ їдальні, спальні, кабінети, сальони, клюби, тапчани, матраци і декорації поручає Віденська вибірня столярсько-таліцерська

ІВАН ОРТНЕР

Львів, Сикстуська 41 Тел. 292-79.

498 -50

Заведення технічно-дентистичне

Т. КЛЯНҐА

тепер **Костельна 8.**

Будинок Реміснинчої Палати.

1—3

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

якими кожне видавництво послугуєтьєя можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції висилаємо за післяплатою.

Ціники друків:

Zawiadomienie wysyłkowe 1 пр. 6 сот.

Gazetowa książka nadawcza оправлена (200 карток) зол. 3.50

Książka rozsyłkowa на 480 урядів зол. 2.50; на 960 урядів зол. 5.—

Повідомляю Шановних Клієнтів, що я вернувся зі спеціяльного **курсу віденського і англійського крою** та поручаю на весняний сезон убрання, загортки, військові мундури, жіночі костюми і також ризи для Всечеснішого Духовенства з власних і припоручених матеріялів. **Ціни приступні:**

Павло Андрус

Львів, ул. На Скалці 5. (бічна Зибликевича) тел.: 237-37.

Відома українська швальня

„ЕМКА"

перенесена з вул. Личаківської на **Підвалля ч. 1.**

Огородові дротяні

СІТКИ

найдешевше і найсолідніше доставляє фабрика

„СІТКОЦЕНТР"

Львів, Красіцьких 18. Тел. 248-79.

Фірма Макольондра — Чарнецького 8 — Городоцька 4 — перетворюється після ліквідації „Пром-Банку" і Союзу Купців

ФОРТЕПІЯНИ, ПІЯНІНА

світової марки

Б. СОММЕРФЕЛЬД

Експорт: до Англії (Sommerfeld & Sons-London) Америки, Франції, Голяндії, Палестини, Швеції, Цейльону і т. д.

виключне заступництво:

С. Новацький

Львів, вул. Пілсудського ч. 17.

КІР

Львів, Уейського 6 Тел. 280-88.
Станиславів, 3-го Мая 1
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ

ВИКЛЮЧНА ПРОДАЖ
ЕЛЕКТРО — РАДІО — ОПТИКА

І. Дойтшер

СТАНИСЛАВІВ, Гославського 11 а.

Навіть мурин біліє вживаючи цього мила

мила квітової води

поручає

ВАШЕ ОЧКО

ГАЛИЦЬКА 1. РІГ РИНКУ

НОВОЗАЛОЖЕНА

ВИРІБНЯ ГУДЗИКІВ

ДО ОБШИВАННЯ

АРНОЛЬДА РОСЕНА

Львів, Вірменська 1

поручає: бляшки (обуви), машинки і штанці.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . зол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і посмертних . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, вчителі і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . . зол. [illegible]
Остання сторінка 1/2 . . . . . . зол. [illegible]
Остання сторінка 1/4 . . . . . . зол. [illegible]
Остання сторінка 1/8 . . . . . . зол. [illegible]

За редакцію відповідає Олександер Костик. — Видає Видавнича Спілка „Діло". — З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.